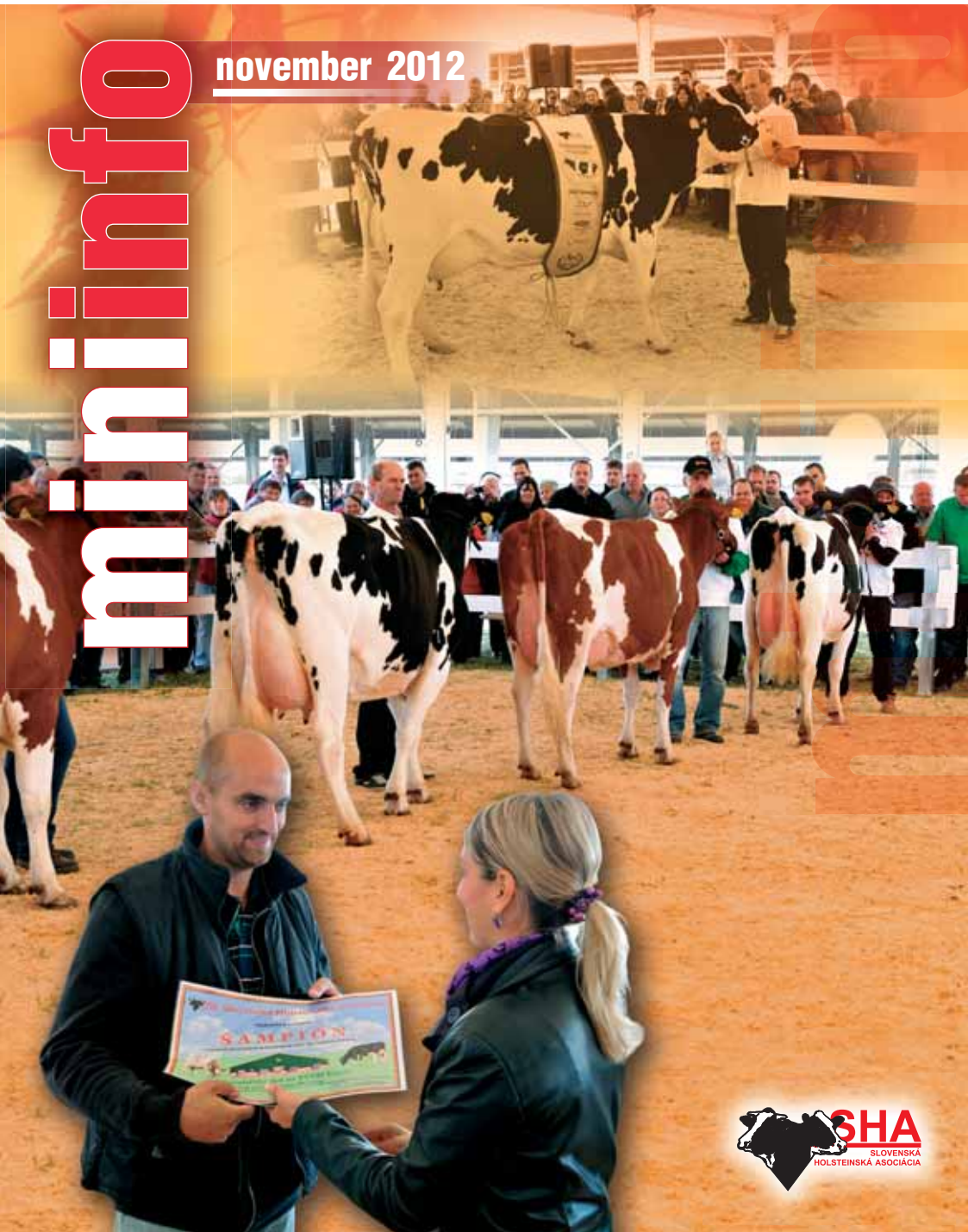

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

mininfo

november 2012

Časopisy s nadhľadom

Obsah

■ Ako komunikovať s dobytkom.....	4
■ Čo ovplyvňuje insemináciu v súčasnosti.....	6
■ Detekcia bakteriálnych patogénov mastitídy DNA testom.....	9
■ „Farmárske bleskovky“.....	11
■ Vážení chovatelia, priaznivci chovu dojníc.....	13
■ Kontrola užitočnosti na Slovensku	21
■ Nahliadnutie do príčin dislokácie slezu.....	24
■ Okrešte vysoké brakovanie pomocou selekcie na produkčný život	28
■ Prechodné obdobie sa netýka iba zasušených kráv	30
■ Stručný prehľad výsledkov kontroly užitočnosti u holštýnskeho plemene v ČR.....	32
■ TMR - ani príliš mokrá ani príliš suchá	35
■ Zdutie je často spôsobené ľudským faktorom	37
■ Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012	40
■ Top 50 holst. fariem podľa typu SR 2012 - 1. laktácie	48
■ Top 25 holst. fariem podľa končatín SR 2012 - 1. laktácie	50
■ Top 25 holst. fariem podľa vemena SR 2012 - 1. laktácie	51
■ Top 25 holst. fariem podľa mliečnej pevnosti SR 2012 - 1. laktácie	52
■ Top 25 holst. fariem podľa stavby SR 2012 - 1. laktácie	53
■ Top 25 holst. prvôtok podľa typu SR 2012	54

Miniinfo pripravili:

Ing. Igor Lichanec
Dr. Jozef Galata
Ing. Ivan Hríca

Vydáva:
SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA © 2012
Nádražná 36, 900 28 Ivanka pri Dunaji
tel.: +421 - 2 - 4594 3715, 4594 3741
fax: +421 - 2 - 4594 3831
e-mail: holstein@holstein.sk
www.holstein.sk
Grafické a DTP spracovanie, litografie a tlač:
KURIÉR plus REKLAMA, s.r.o.

AMINOPLUS

VÝBORNÝ ZDROJ BYPASS BIELKOVÍN

JE SKUTOČNÝ PLUS

AGP
Slovakia, s.r.o. je Váš partner!

Keď máte záujem o dole uvedené produkty, stačí nás zavolať a my sa pokúsime pre Vás získať tie najlepšie ceny na trhu. Sledujeme okolité trhy každý deň, zbierame a porovnávame cenové ponuky a najlepšie z nich Vám zasielame.

Sójový extrahovaný šrot HiPro

Sójové pelety HiPro

AminoPlus

Slniečnicový extrahovaný šrot HiPro

Repkový extrahovaný šrot

Repkové výlisky

Lucernové pelety

Kukurичné mláto - DDGS

Odrohovacia pasta - BOVI

....a všetko čo potrebujete

Sledujeme aj trh s kukuricou a inými

poľnohospodárskymi plodinami, a preto ak niekto

chce práve predať svoje produkty, vieme mu dať zaujímavé ponuky.

Milí partneri!

Pomaly máme za sebou zas ťažký rok asi všetci v poľnohospodárstve.

Bližia sa Vianočné sviatky a nedovoľme, aby táto smutná ekonomická

situácia nám pokazila slávnostnú náladu. Myslíme len na rodinu,

na priateľov, na sviatky pokoja, nazbierajme novú energiu a začneme

nový rok s novým elánom!

Nech čerti od Vás smolu odnesú, choroby nech stratia Vašu adresu!

Veľké príjmy, malé dane, ostatného primerane! Počas celého roku

všetko dobre praje...

AGP Slovakia Team

Eötvösa 21, budova WIGWAM, 945 05 Komárno

Tel./Fax: 035 7733325; E-mail: agp@agpslovakia.sk; Web: www.agpslovakia.sk

AGP®

PARTNER v POĽNOHOSPODÁRSTVE!

Ako komunikovať s dobytkom...

Heather Smith Thomas, Hoard's Dairyman

Kravy pri komunikácii s okolitým prostredím využívajú svojich päť zmyslov. Mali by sme si uvedomiť, ktoré z nich je pri manipulácii potrebné stimulovať!

Dá sa povedať, že manipulácia s dobytkom bez zbytočného stre-su, tak u zvierat ako aj u ošetrovateľov, je sčasti umenie a sčasti veda. Každá interakcia medzi ľuďmi a dobytkom formuje budúce správanie sa zvierat. Ošetrovateľ si musí uvedomiť, ako jeho konanie vplýva na manipulovaný dobytok. Jedno z dobrých pravidiel je najprv myslieť, potom konať. Všimajme si, čo krava robí (alebo nerobí) a premyslime si, ako by sme mohli jej správanie ovplyvniť. Zčať treba u kravy, nie u človeka. Naše konanie musí mať za cieľ nájsť spôsob, ktorý by nám čo najlepšie pomohol dosiahnuť požadovanú reakciu od danej kravy. Ošetrovateľ by preto mal prispôbiť svoje pohyby a intenzitu hlasu tak, aby sa žiadaný výsledok dostavil.

MVDr. Thomasová (na obrázku) je autorkou mnohých kníh o chove hovädzieho dobytku, vlastní s manželom farmu s mäsovým dobytkom v USA, štát Idaho.

V hre je všetkých päť zmyslov...

Vedecký výskum nám potvrdzuje, že dobytok reaguje na okolitý svet podľa informácií, ktoré mu sprostredkuje ich päť zmyslov: zrak, sluch, hmat, čuch a chuť. Vidia, čo robia ostatné kravy, počujú bučanie svojich teliat, keď zbadajú niečo nové, dotknú sa toho, ochutnajú to a vzájomne sa oňuchávajú. Pri pohlavnom styku je to býk, ktorý zisťuje ochotu kravy páriť sa podľa pachu jej moču a exkrementov, potu a dychu.

Ak chceme s dobytkom účinne komunikovať, musíme to robiť prostredníctvom ich zmyslov. **Dva najdôležitejšie zmysly, ktoré kravy využívajú na sebazáchovu pri interpretácii toho, čo sa deje v ich bezprostrednom okolí, sú zrak a sluch.** Nečakané pohyby, hluk alebo dotyky môžu spôsobiť, že sa krava zľakne. Rýchly pohyb, krik alebo údery kravu prekvapia.

Prekvapená krava zvykne reagovať prudko, zväčša negatívnym spôsobom, čo nás pripraví o možnosť manipulovať s ňou podľa potreby. Niekedy ubehne 30 minút i viac, kým sa krava upokojí. Vystresovaný dobytok sa uloží na odpočinok neskôr ako pokojný. Pokojné kravy ochotnejšie urobia to, čo od nich žiadame. Mali by sme preto sledovať, ako naše správanie na kravy vplýva a potláčať každý sklon kričať, strkať alebo udierať.

Kľúčové zásady ošetrovateľa...

S očami umiestnenými na bokoch hlavy má krava dokonalé periférne videnie a iba nevelký priestor priamo za sebou, kam nevidí. Čiže, keď my vidíme jej oko, pravdepodobne vidí i ona nás. Keďže dobytok zvyčajne pozoruje a počúva, čo sa deje v jeho okolí, ku krave sa približujeme z takého miesta, kde nás vidí.

Nikdy sa nesnažíme hnať dobytok z pozície priamo za jeho chrbtom, pretože by sme boli v jeho „mŕtvom uhle“, čo by spôsobilo, že by sa začal otáčať, aby nás uvidel. Ak chceme udržať zvieratá pri presune v pohybe, vždy kráčajme trochu stranou, nie vzadu. V snahe, aby vás videli, majú kravy tendenciu pohybovať sa obľúkom okolo človeka, ktorý ich ženie. Zvyknú automaticky nasledovať kravy kráčajúce pred nimi, vracajú sa na miesto odkiaľ prišli a pohybovať sa smerom, ktorým sa dívajú.

Tieto tendencie v správaní môžeme využiť vo svoj prospech pri presune zvierat, vyprázdňovaní koterčov alebo vychádzaní po plošine na prepravné vozidlo. Ak

sa ošetrovateľovi podarí dať do pohybu prednú časť stáda a potom sa vyhnúť všetkému, čo by presun spomalilo alebo zastavilo, dobytok bude nasledovať zvieratá, ktoré sú pred nimi.

Je veľmi dôležité vyhýbať sa neúčinnému nátlaku na kravy. Kravy reagujú negatívne na krik, pobehávanie ľudí okolo nich, mávanie rukami, bitie alebo na elektrické biče. Taká stresová taktika je kontraproduktívna, pretože zvieratá v snahe vyhnúť sa tomu, pokúšajú sa ujsť z ohrozeného miesta, otočiť sa a bežať preč, a ak nevidia inú únikovú cestu, tak aj cez ošetrovateľa.

Účinné usmerňovanie kravy zahŕňa primeranú rýchlosť nášho pohybu, správne načasovanie akcie a vhodný uhol priblíženia. Vždy keď manipulujeme s dobytkom, jeho správanie nám bude signalizovať, či sa my správame primerane. Ak krava nereaguje na podnet podľa nášho očakávania, odšúpte po tej istej línii a rovnakým uhlom, akým ste sa k nej priblížili. Potom skúste prísť k nej znova so zmeneným uhlom a inou rýchlosťou.

Uviesť do pohybu skupinu kráv vyžaduje o niečo viac nátlaku, ako ju potom udržať v pohybe. Keď sa už skupina pohne, môžeme trochu odšúpiť, aby mali zvieratá väčší priestor. Zasiahneme opätovne iba vtedy, keby spomalili alebo zastali. Urobme to však tak, aby kravy ostali pokojné.

Pohybujeme sa inou rýchlosťou...

Keď ženieme skupinu kráv a snažíme sa ju udržať v pohybe, nezabudnime kráčať pomaly. **Rýchlosť kráv je okolo 3 kilometre za hodinu, zatiaľ čo ľudia prejdú za hodinu 5 až 6 kilometrov.** Keby sme išli našim tempom paralelne s hnanou skupinou, predbehli by

sme jej lídrov, ktorí by spomalili a nakoniec zastali. Ukazuje sa, že najlepšie je, keď skupinu ženie iba jedna osoba. Ak je osôb viac, hrozí možnosť nadmerného nátlaku, čo je v danej situácii kontraproduktívne, pretože dochádza k nepredvídateľnému správaniu sa niektorých jedincov v skupine a výsledkom je zmätok a chaos.

Kľúčovou vlastnosťou dobrého ošetrovateľa je byť a zostať pokojným, dôsledným a všímavým voči tomu, čo sa deje okolo neho. Ak dobytku venujeme sústavnú pozornosť, zistíme, že nám často napovie, aký má byť náš nasledujúci krok. Musíme však pritom postupovať nevtieravo, nekonfrontačne. Ak je ošetrovateľ pokojný, aj kravy bývajú pokojné.

Ošetrovateľstvo mliečneho dobytku je založené na spoznávaní vzťahov medzi človekom a dobytkom s cieľom dosiahnuť pozitívnu interakciu medzi nimi. Na pomoc ošetrovateľom mliečného dobytku pripravili odborníci na veterinárnu medicínu univerzity v Minnesote inštruktážny program, ktorý má zlepšiť schopnosť pozorovania, umožniť spoznávať psychiku zvierat a využiť zistené poznatky na to, aby v každej situácii podnikli správne kroky.

Viac informácií a inštruktážne video nájdete na: <http://www.dairystockmanship.com/>

Čo ovplyvňuje insemináciu v súčasnosti...

Jeff Stevenson, Hoard's Dairyman

Je v súčasnosti naozaj stále ťažšie úspešne vykonávať umelú insemináciu u mliečnych kráv? Táto otázka zaznela na jednom seminári o výsledkoch výskumu týkajúceho sa tejto problematiky. Pozrime sa, čo sa zistilo a k akým záverom výskumníci dospeli.

Najprv si povedzme, čo znamená v tomto kontexte „úspešná inseminácia“. Mohli by sme ponúknuť mnoho názorov z rôznych strán, no z pohľadu prvovýrobcov mlieka inseminácia

je úspešná vtedy, keď dosiahneme čo najväčší počet teľných kráv počas celého roka. Predpokladá sa, že existujúci genofond v inseminačných dávkach by mal podporiť stanovené ciele selekcie. Takmer každý býk dokáže kravu úspešne oplodniť, ale sú práve jeho gény tou požadovanou DNA, ktorá má byť prenesená do nasledujúcej generácie jalovic, ktoré nahradia vyradené kravy?

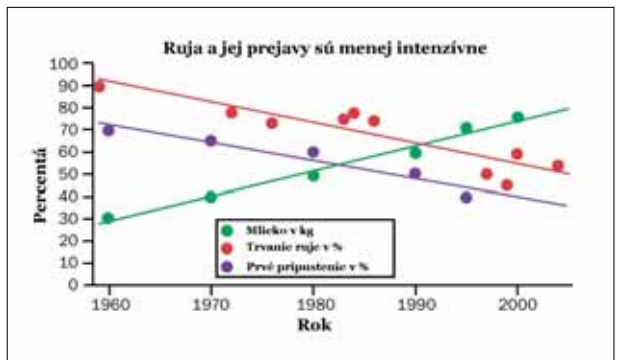
Ktoré faktory sú spojené so zvýšenou náročnosťou pri úspešnej umelej inseminácii? Najčastejšie uvádzaná prekážka je narastajúce množstvo mlieka produkované súčasnými mliečnymi kravami. Početné štúdie jednoznačne dokumentovali negatívne súvislosti medzi vyššou dojivostou a zníženým zabrezávaním.

No skôr, ako bez výhrad prijme tvrdenie, že jedinou príčinou tohto problému je snaha dosiahnuť čo najväčší objem nadojeného mlieka, pozrime sa na iné uvádzané faktory, prípady a zmeny, ktoré sa udiali za posledných 50 rokov.

Za uvedenú dobu pokleslo percento kráv, ktoré sú v ruji a majú reflex nehybnosti, ako aj trvanie ruje (pozri obrázok). Tieto pozorovania sa spojili s výrazným poklesom zabrezávania pri prvej inseminácii a zníženým počtom ošetrovateľov na kravu. Čo je dôvodom tejto klesajúcej intenzity ruje?

Po prvé, väčšina našich mliečnych kráv je ustajnená úplne alebo čiastočne na betónových podlahách a nie na mäkkých podlahách alebo pastvine. Podľa výskumu z 90. rokov, ak má krava v ruji (pri skákaní na inú kravu) možnosť voľby stáť buď na suchom, drážkovanom betóne alebo na mäkkom podklade, 73 percent zvierat si vyberie druhú možnosť.

Hovorí nám to niečo o komforte a uprednostňovaní podmienok, aby sa mohli prejavíť v ruji...? Je však tiež pravdou, že kravy s vysokou produkciou ustajnené v rovnakom prostre-

dí ako ich rovesníčky s nižšou produkciou, majú menej výrazné prejavy ruje a majú aj kratšie trvanie ruje.

Zdravie rovná sa ruja...

So zlým zabrezávaním sa spája niekoľko klinických chorôb. Kravy s horšou telesnou kondíciou a nevyváženou energetickou bilanciou tesne po otelení potrebujú navyše 10 dní, aby znova zabrezli. Kravám s nízkym obsahom kalcia v krvi (mliečna horúčka) trvá až o 13 dní dlhšie, kým zabreznú. Servis perióda v porovnaní so zdravými zvieratami sa predĺži najmenej o 18 dní u kráv liečených na metritídu, a o 25 dní pri zadržanej placente, rovnako o 31 dní v prípade endometritídy. Je teda zrejme, že takzvané „produkčné choroby“ si vyberajú svoju daň aj na schopnosti úspešne zabreznúť.

Krívajúce kravy sú tiež menej plodné a potrebujú vyše 40 ďalších dní, aby zabrezli, a to aj v prípade, že krívanie liečime a vyliečime. Intenzita ruje je u týchto kráv až o 50 percent nižšia a ovuláciu má menej kráv. Luteálna fáza koncentrácie progesterónu je tiež o 50 percent nižšia a folikulárna fáza koncentrácie estradiólu je menšia u neovulujúcich krívajúcich kráv v porovnaní s ovulujúcimi. Krívajúce kravy neprodukujú normálny LH (lutenizujúci hormón), vedúci k ovulácii.

Čo sa dá robiť...?

Na základe veľkého počtu výskumných správ, bol uvádzaný priemerný výskyt krívania 15 percent a mastitíd 27 percent. Vo Veľkej Británii bol celkový výskyt klinických chorôb dosť alarmujúci, ale až 25 percent najlepších producentov mlieka bolo schopných dopad klinických chorôb výrazne zredukovať (pozri tabuľku).

Preventívne opatrenia na potlačenie vplyvu klinických ochorení na plodnosť boli na uvedených farmách zrejme účinnejšie ako inde. Opatrenia na zníženie výskytu klinických chorôb majú nesporne pozitívny dopad na množstvo a priebeh ochorení ako aj na ochranu zdravia v stáde. No pozitívne účinky na plodnosť sa tak často nedarí realizovať, sčasti preto lebo k poškodeniu zdravia dôjde ešte predtým, ako sa ochorenie diagnostikuje, a preto mnohé ochorenia majú subklinický priebeh a často sa neliečia.

Iné riešenie ako sa vyhnúť negatívnym dopadom klinických chorôb na produkciu a plodnosť sa ponúka cez genetickú selekciu. No prieskum z roku 2003 o prioritách v selekcii býkov vykonaný v 15 krajinách bohužiaľ ukázal, že dôraz sa kládol najmä na produkciu mlie-

Vyrad'ovanie kráv s klinickými chorobami vo Veľkej Británii (viac ako 200 stád)

	25% najhorších fariem	25% najlepších fariem	Priemer zo všetkých fariem
Výskyt klinických prípadov			
Problémy s plodnosťou	-	-	21,4
Krívanie	41,5	2,4	20,7
Mastitída	76,4	8,2	38,2
Dôvod vyradenia			
Neplodnosť	7,6	2,9	5,5
Laminitída	2,7	1,0	1,8
Mastitída	6,7	1,8	4,2

Dr. Stevenson je profesorom zoológie na štátnej univerzite v štáte Kansas.

ka (59.5%), potom na znaky dlhovekosti (28%) a až potom na znaky zdravia a reprodukcie (12,5 %). Inými slovami, selekcia farmárov bola viac ako z polovice cielená len na produkciu mlieka.

Najväčšou prekážkou väčšieho pokroku v oblasti znakov zdravia je nedostatok jednotnosti, s akou sa o zdraví a chorobách komunikuje v mliečnom sektore v nadväznosti na výsledky kontroly úžitkovosti. Bez jednotnej metódy kódovania týchto informácií pre každú kravu, možnosti chovateľov vyrátať si prínos býkov na zdravie zvierat, budú i naďalej limitované.

Apelujem na všetky inštitúcie zaoberajúce sa spracovaním dát, výpočtom plemenných hodnôt pre znaky zdravia i na samotných chovateľov, aby našli spôsob, ako rýchlejšie štandardizovať a jednotne zbierať údaje o zdraví. Ak sa toto podarí, vplyv býkov pri umelej inseminácii na znaky zdravia a plodnosť sa budú dať ľahšie vytriediť a povedú k presnejším odhadom PH zdravia a chorôb u populácie našich testovaných býkov.

Detekcia bakteriálnych patogénov mastitídy DNA testom...

Daniela Jakobová, Alexandra Michnová, Martin Genčík, Vetgene/Medgene s.r.o., Bratislava

Mastitída je ochorenie, ktoré je jedným z najväčších problémov chovateľov na celom svete a stojí ich najviac finančných prostriedkov. Výdavky sú spojené predovšetkým s vyšetrením zvierata veterinárnym lekárom, odberom vzorky na kultiváciu, na prostriedky spojené so samotným mikrobiologickým rozborom, poprípade na komplikácie spojené s rezistenciou na antibiotiká.

Jedným z riešení je rýchla identifikácia pôvodcov bakteriálnych nákaz spôsobujúcich mastitídu (napr. *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus dysgalactiae*, *Streptococcus uberis*, *Klebsiella* spp., *Escherichia coli* a iné.) a potom zahájiť účinnú antibiotickú liečbu.

Najjednoduchším spôsobom detekcie problémových patogénov je DNA test, hoci v súčasnosti sa pomerne často využíva mikrobiologická kultivácia a biochemické testy. Uvedené metodiky však majú viaceré nedostatky, ako je falošná negativita (ak baktérie na kultivačných médiách nerastú), poprípade, ak je potrebné detegovať viac mikroorganizmov naraz. V niektorých prípadoch boli kvantitatívnu PCR detegované vysoké množstvá nežiaducich patogénov, hoci mikrobiologicky sa javila vzorka ako negatívna (Taponen et al., 2009).

Avšak jednou z najväčších výhod DNA testu je vyšetrenie rezistencie baktérií na antibiotiká. Rezistencia na antibiotiká nie je len problémom ľudskej medicíny, ale aj veterinárnej, nakoľko mnohé antibiotiká sa aplikujú v nadmernom množstve, predpisovanie antibiotík nie je v niektorých prípadoch potrebné (vírusová infekcia), poprípade dávka liečiva je nedostatočná alebo často dochádza k príliš skoraj zmene liečiva za iné.

V praxi sa stáva, že antibiotiká nie sú dostatočne účinné na bakteriálnu infekciu a stav zvierata sa zhoršuje a ak sa pridružia iné komplikácie (zápal pľúc a pod.) môže končiť fatálne.

Veľká biologická adaptabilita patogénov, ako i vlastnosť účinne vyvíjať a kombinovať genetické mechanizmy umožňuje ich prežívanie aj vďaka génom rezistencie. Baktérie môžu obsahovať vo svojej genetickej výbave vrodené poväčšine druhovo špecifické mechanizmy rezistencie, a niekedy získajú rezistenciu spôsobenú mutáciou vlastných génov alebo prenosom génov iných mikroorganizmov.

Jedným zo získaných a najlepšie opísaných mechanizmov je produkcia β -laktamázy. Sú to enzýmy štiepiace β -laktámový kruh a sú hlavnou príčinou rezistencie na penicilín a cefalosporíny. Kmene baktérií, ktoré sú schopné produkcie β -laktamázy ľahko prežijú podávanie penicilínových antibiotík a zároveň môžu chrániť aj iné kmene baktérií, ktoré sú na penicilín citlivé. Okrem produkcie β -laktamázy, môžu rezistentné kmene produkovať aj PBP (penicilín viažuci proteín), čo spôsobuje rezistenciu na methicillin (oxacillin, cefoxitin a pod.). Niektoré štúdie potvrdili, ak kmeň baktérií produkuje obidva proteíny (β -laktamázu aj PBP) väčšinou je rezistentný na veľké množstvo antibiotík tzv. multidrug resistance (Asfour a Darwish, 2011).

Vo veterinárnej praxi je nevyhnuté pre účinnú liečbu zvierata poznať zdroj nákazy a či je uvedený patogén rezistentný na určitú škálu antibiotík.

Podobne ako pri detekcii patogénov aj na detekciu rezistencie je možné použiť už spomenutý vysokocitlivý a rýchly DNA test, kde východiskovým materiálom môže byť okrem mlieka aj ster miesta napadnutého infekciou.

„Farmárske bleskovky“ ... Svetový rekord v zložkách mlieka...

Veepro Holland,

preložil a upravil Igor Lichanec

Holandsko dosiahlo nový mílnik, po prvýkrát v histórii sa prekročila hranica 2400 kg v mliečnych zložkách: tuk + bielkoviny vyprodukované počas života kravy. Aktuálny rekord je teraz presne 2 406 kg.

Holandsko je držiteľom nového svetového rekordu v zložkách mlieka. Táto hodnota sa dosiahla u registrovaných holsteinských kráv, ktoré boli vyradené z chovov v období od septembra 2011 do septembra 2012, vyprodukovali v priemere 30 536 kg mlieka pri obsahu tuku 4,37% a bielkovín 3,51% za 1116 produkčných dní, čo v prepočte znamená 1 333 kg tuku a 1 073 kg bielkovín (1333+1073 = 2406). Pred 20 rokmi to bolo 22 132 kg mlieka, 977 kg tuku a 766 kg bielkovín. Povedané inými slovami za dvadsať rokov sa dosiahol 40% nárast v zložkách mlieka. Pred desiatimi rokmi sa v Holandsku po prvýkrát prekročila hranica 2 000 kg a v tomto roku 2 400 kg. Priemerný nárast zložiek predstavoval minulý rok 20 kg a do budúcnosti sa očakáva ďalší rast.

27,4 kg mlieka na deň života...

Rovnako narástla aj priemerná produkcia mlieka na kravu a deň života. Údaje získané z plemennej knihy holsteinského dobytku udávajú 27,4 kg. Je to v priemere o 0,1 kg viac mlieka ako v predchádzajúcom roku, a čo sa týka tuku nárast 1,2 kg a proteín +1,0 kg. Priemerná produkcia trvale rastie, pred 20 rokmi zaznamenali 22,2 kg a teraz je to o 5 kg viac (+23%).

Keď sa farmárovi reálne platí za zložky mlieka, tento nárast potom tvorí zaujímavú sumu peňazí, ktoré putujú priamo do jeho vrecka. V priemere holandské kravy žijú 2092 dní, čo je takmer 5 rokov a deväť mesiacov. Počas tejto doby sa

Rok	Holandsko - Priemerná produkcia mlieka na kravu kg/deň života
2012	27,4
2011	27,3
2010	27,1
2005	25,9
2000	24,9
1995	23,1
1992	22,2

Plemeno	Rok	Laktačné dni	Mlieko kg	Tuk %	Bielkoviny %	Tuk kg	Bielkoviny kg
Čiernostrakatý holstein	2012	359	9888	4,33	3,52	428	348
	2011	358	9928	4,32	3,51	429	348
	2010	357	9778	4,30	3,50	420	342
	2009	361	9787	4,31	3,49	422	342
	2008	360	9780	4,31	3,50	422	342
Červenostrakatý holstein	2012	349	9052	4,55	3,60	412	326
	2011	347	9079	4,56	3,60	414	327
	2010	344	8876	4,53	3,58	402	318
	2009	348	8823	4,53	3,57	400	315
	2008	348	8804	4,54	3,57	400	314

kravy v priemere 3,4 krát otelia. V období posledných desiatich rokov sa vek kráv predĺžil o 100 dní. Kravy registrované v plemennej knihe, ktoré boli vyradené v období od septembra 2011 do septembra 2012 produkovali v priemere 1266 dní alebo 3,5 roka, čo je o 2 dni viac ako predchádzajúci rok. Z medzinárodného porovnania Holandsko patrí medzi svetových lídrov v produkčnej dlhovekosti, a v prípade holsteinských kráv mu patrí 1. miesto.

Takmer 10 000 kg mlieka...

Čiernostrakaté holsteinské kravy – takmer 560 000 kusov, tvoria dominantnú časť národného stáda a produkujú v priemere takmer 10 000 kg mlieka, presne je to 9 888 kg mlieka pri tukovosti 4,33% a 3,52% bielkovín (za 359 dní). Priemer za normované 305 dňové laktácie je 8 898 kg mlieka.

Červenostrakaté holsteinské kravy (viac ako 105 000 ks) produkujú v priemere 9 052 kg mlieka s vyšším obsahom tuku 4,55% a 3,60% obsahom bielkovín (za 349 dní). Priemer za normované 305 dňové laktácie je 8 310 kg mlieka.

Výška priemernej produkcie mlieka sa na kravu za posledný rok príliš nezmenila. Je preto niekoľko logických vysvetlení, najmä vyššia cena krmív tlačí farmárov, aby používali menej koncentrátov. Nárast ostatných ukazovateľov je výrazný. Prvovýrobcovia zvyšujú početnosť stád, čo síce spočiatku tiež zvyšuje náklady, ktoré sa však čoskoro vrátia. Šľachtenie sa v Holandsku naďalej sústreďuje na zložky namiesto množstva mlieka.

Zmeny vo vedení WHFF...

Na 13. valnom zhromaždení WHFF (WORLD HOLSTEIN FRIESIAN FEDERATION – Svetovej holsteinsko-frízskej federácie), ktoré sa konalo 4. – 7. novembra 2012 v Toronte – Kanada, sa udialo niekoľko dôležitých zmien. Bol zvolený nový prezident, viceprezident, prijali sa noví členovia a prejednali dôležité témy týkajúce sa najmä plemenných hodnôt, šľachtenia a budúcnosti holsteinského plemena.

Matthew Shaffer, súčasný výkonný riaditeľ Austrálskej holsteinskej asociácie bol zvolený za prezidenta WHFF. Matthew je prvým preziden-

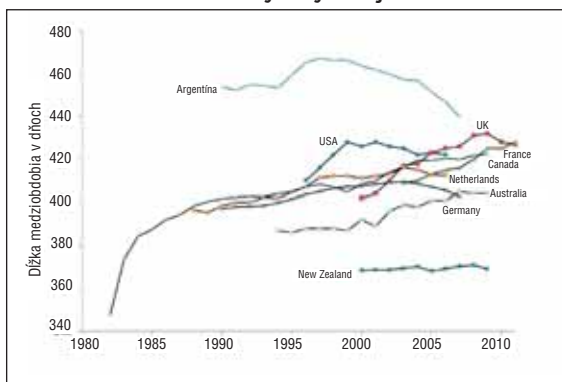

tom WHFF, ktorý pochádza z južnej pologule. Zároveň je najmladším kandidátom v histórii, ktorý bol zvolený do tejto významnej funkcie. Hlasovania sa zúčastnilo 600 delegátov z 43 krajín. Do pozície viceprezidenta WHFF bol zvolený Jos Buiting z Holandska.

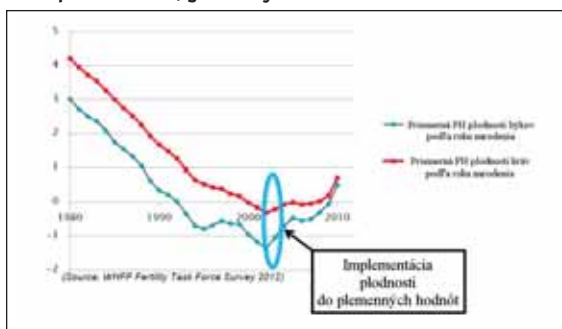
Za nových členov boli prijatí: Uganda, Ekvádor, Uruguaj a Srbsko.

Veľkú pozornosť na 13. valnom zhromaždení upútala najmä otázka plodnosti, jej implementácia do plemenných hodnôt a budúcnosť zlepšovania PH u novej generácie býkov. Zaujímavé prezentácie, najnovšie výsledky z členských krajín WHFF a ďalšie podrobnosti si môžete pozrieť na webovej stránke: <http://www.whff.info/>. Dobrým príkladom potvrdzujúcim prínos 13. valného zhromaždenia WHFF môže byť aj graf vybraný z prezentácie znázorňujúci vývoj plodnosti a genetický trend u holsteina v USA.

Priemerné medziobdobie vo vybraných krajinách

USA - plodnosť dcér, genetický trend

Vážení chovatelia, priaznivci chovu dojníc...

Ing. Ivan Hrica, výkonný riaditeľ SHA

napriek tomu, že od druhého ročníka chovateľského dňa v Kočíne uplynuli už dva mesiace, nedá mi, aby som sa k nemu pár slovami nevrátil. A to napriek tomu, že podujatiu už bola venovaná výrazná pozornosť vo všetkých médiách.

Príjemné je konštatovanie, že ohlasy boli nadmieru kladné, čo je pre nás, ktorí sme boli za organizáciu zodpovední, to najlepšie zadostučinenie. V prípade Kočína už naše emócie a vášne opadli, takže hodnotiť sa dá objektívnejšie. Nech sa však pozeráme aj s odstupom času, celkové hodnotenie skutočne vyznieva nanajvýš priaznivo. Je to o to radostnejšie, že po minuloročnom prvom ročníku sme zrejme (tak ako to všetci zúčastnení konštatovali) nasadili latku vysoko, takže určitá obava ako to dopadne, tu bola.

2. chovateľský deň

PVOD Kočín, farma Šterusy 20. 9. 2012

pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

ZLATÍ SPONZORI

SLOVENSKÉ BIOLOGICKÉ SLUŽBY s.r.o.

INSEMAS

Partner úspešného chovu

SCHAUMANN
- Úspech v mlieku

STREBORNÍ SPONZORI

AGROMONT NITRA s.r.o.
BERNHARD FEIX GmbH
BEUKER s.r.o.
BIOLIFE s.r.o.
BIOMIN Slovensko s.r.o.
EMATECH s.r.o.
ISOKMAN-trading s.r.o.
MERKANTA INTERNATIONAL s.r.o.
SANO-Moderná výživa zvierat s.r.o.
SIGI TRADE s.r.o.

Spoluorganizátori

Zväz chovateľov slovenského strakatého dobytku

Zväz chovateľov slovenského pinzgauského dobytku

Mediálny partner

Slovenský CHOV

BRONZOVÍ SPONZORI

AGRA SERVIS s.r.o.
AGRO-partner s.r.o.
ALCSIBED s.r.o.
ALITECH s.r.o.
ARGOS-F s.r.o.
ATS DANUBIUS s.r.o.
BIOFERM SK s.r.o.
CRV Czech Republic s.r.o.
KUSANAGI s.r.o.
SCHAAP AGRO HOLLAND s.r.o.
SCHAEFER s.r.o.
Trouw Nutrition Slovakia s.r.o.
VETIGENE s.r.o.
VETIS s.r.o.

SÚŤAŽ v pečení chleba

pod záštitou Čechu pekárov a cukrárov
Západného Slovenska

Samozrejme, nie všetko bolo 100%-né, niektoré veci mohli byť inak, ale všetci sme v tomto smere poučení, dúfame, že v budúcom ročníku sa znova posunieme ďalej. Zaväzuje nás k tomu aj obrovské množstvo ohlasov od návštevníkov, a doteraz nebývalý záujem a návštevy na webovej stránke SHA. Na základe toho všetkého dúfam, že spoločne s Vami môžeme konštatovať: Bol to krásny, príjemne strávený deň.

Vďaka všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili a prispeli k jeho úspechu.

Dovoľte, aby sme ako prvých uviedli tých najdôležitejších, ktorí boli ochotní zúčastniť sa so svojimi zvieratami. Sú to nasledovní chovatelia:

Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín, Poľnohospodárske družstvo KRUPÁ v Dolnej Krupej, Poľnohospodárske družstvo Podolie, Rolnícke družstvo BLIŽINA Prietržka, Podielnicke poľnohospodárske družstvo „Inovec“ Volkovce, Poľnohospodárske družstvo „Radošinka“ Veľké Ripňany, Školské hospodárstvo - Búšlak, spol.s r.o., Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Drahovce, AGROVIA a.s., Hlohovec, FOOD FARM s.r.o., HLOHOVEC, Poľnohospodárske družstvo Horné Obdokovce, AgroContract mliečna farma, a.s., Jasová, AGROCONTRACT Mikuláš, a.s., Rolnícke družstvo podielnikov Most pri Bratislave, Poľnohospodárske družstvo Podlužany, Poľnohospodárske družstvo Prusy, EuroGen, spol. s r.o., Prievaly, MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany, Poľnohospodárske družstvo Slatina nad Bepravou, Poľnohospodárske družstvo podielnikov Veľké Uherce, Poľnohospo-

dárske družstvo Chynorany, Spoločné poľnohospodárske družstvo Veselé.

Všetkým patrí úprimná vďaka, hlavne ak si uvedomíme, aké časy prežíva živočíšna výroba na Slovensku. Možno niektorí očakávali ešte vyšší počet dojníc ako v predchádzajúcom ročníku, ale myslím, že to teraz nebolo to najdôležitejšie. Nakoniec, vyše 50 dojníc je skutočne dostatočné množstvo. Snáď do budúcnosti sa objavia aj ďalší, naši vynikajúci chovatelia, ktorí majú na to zvieratá a doteraz z rôznych príčin nevystavovali. Takže na budúce.

Nemenej dôležitým, ako získanie chovateľov, bolo finančné zabezpečenie akcie. Napriek podpore z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, táto by zďaleka nestačila na pokrytie nákladov, hlavne ak sme chceli zachovať charakter chovateľského dňa, tak ako sme ho nastavili minulý rok. Jediná možnosť ako zabezpečiť financovanie sú sponzori. Oproti minulému roku sme troška zmenili podmienky sponzorstva a boli sme príjemne prekvapení ich veľkým záujmom. Ako rozumné sa ukázalo aj spoločné jednanie všetkých sponzorov s organizátormi, čo prispelo k slušnej organizácii podujatia.

Vďaka patrí nasledovným sponzorom:

- **Zlatí sponzori:**

SCHAUMANN SLOVENSKO, spol. s r.o., SLOVENSKÉ BIOLOGICKÉ SLUŽBY, a.s., INSEMAS s.r.o.

- **Strieborní sponzori:**

AGROMONT NITRA s.r.o., BERNHARD FEIX GmbH, BEUKER s.r.o., BIOLIFE s.r.o., BIOMIN Slovensko s.r.o., EMATECH s.r.o., ISOKMAN-trading s.r.o., MERKANTA INTERNATIONAL s.r.o., SANO-Moderná výživa zvierat s.r.o., SIGI TRADE s.r.o.

- **Bronzoví sponzori:**

AGRASERVIS s.r.o., DTC SK s.r.o.,ALCSIREN s.r.o., ALLTECH s.r.o., ARGOS-F s.r.o., ATS DANUBIUS s.r.o., BIOFERM SK s.r.o., CRV Czech Republic s.r.o., KUSANA-GI s.r.o., SCHAAP AGRO HOLLAND s.r.o., SCHAUER s.r.o., Trouw Nutrition Slovakia s.r.o., VETGENE s.r.o., VETIS s.r.o.

Nesmieme zabudnúť aj na ďalších, ktorí neprispeli finančne, ale nanosili veľké množstvo dobrôt a pomohli tak k vyváženej „krmnej dávke“ a správne pitnému režimu. A iste im dáte za pravdu, že nie je najjednoduchšie postarať sa o takmer 900 účastníkov.

Na minuloročnom chovateľskom dni sa pri zabezpečovaní občerstvenia (zjedlo sa 80 chlebov) zrodila myšlienka usporiadať súťaž o najlepšie chlebičky. Pôvodne sme ju chceli usporiadať v našej réžii, našťastie sa zrodil nápad osloviť Združenie pekárov a cukrárov Slovenska. Sme veľmi radi, že sa stali odborným a organizačným garantom tohto podujatia. Z 19 vzoriek chleba nakoniec vybrali dvojicu víťazov, chlieb pochádzajúci z pekárne zo Senice, resp. z Kolárova. Myslíme, že aj táto sprievodná akcia prispela k dobrej atmosfére. Nakoniec spojenie pekné kravy, dobré mlieko a výborný chlebiček správne zarezonovalo.

Súťaž o najlepši chlebič

Oproti predchádzajúcemu roku sme sa pokúsili o ďalšiu zmenu, ktorou sme chceli prispieť k zatraktívneniu chovateľa vťahnutím návštevníkov do deja. Zvolili sme moderovanie akcie, čoho sa v plnej miere zhostil skúsený Dr. Urban. Skúsenosť máme za sebou, je na nás všetkých, či budeme pokračovať v tomto trende aj naďalej.

Aby sme nezabudli na to najdôležitejšie, teda na zvieratá a ich chovateľov. Vo vynovenej parádnej ohrade sa za záujmu početného publika predvádzali postupne dojnice na prvej a následne na vyšších laktáciách. Samozrejme, a to sme veľmi radi, že červená a čierna varieta súťažili zvlášť, čo je vnímané veľmi pozitívne. Oficiálny rozhodca, na Slovensku nám už dobre známy pán Rostislav Škrabal, určil šampiónku výstavy, ktorou sa stala dojnica **SK000801006355 z MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany**, farma Velké Hoste (pozri kartu kravy)

Rozhodca určil aj najlepšie predvádzajúceho vodiča zvierat, ktorým sa zaslúžene stal pán Lubomír Klieštík z PVOD Kočín. V tipovacej súťaži o uhádnutie šampiónky chovateľského dňa bol zo správne tipujúcich vylosovaný Ing. Stanislav Lányi (predseda PD Podlužany).

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA
PLEMENNÁ KNIHA - KARTA KRAVY

ŠAMPIÓNKA - 2. Chovateľský deň – Kočín 2012

Ušné číslo	Import	Narodenie	ET	MB
SK000801006355		21.05.2009		
Podnik	MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany	Plemeno	H87,5 X12,5	
Chov	VEĽKÉ HOSTE	Oddiel PK	HB	

Rodokmeň

Otec	OO	HA-HIO CUBBY MANFRED-ET
KEYSTONE POTTER	MO	US000002183007
US000128367894		KEYSTONE JUROR PASTA-ET
MED-004		US000017077090
Matka	OM	RAMZ
	MM	FR002216121404
SK000800569655		MNA-011
		SK000476863301

Mlieková úžitkovosť			Celková laktácia						Normovaná laktácia						Vek
PI	Dátum	Potomstvo	Ldňi	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	Ldňi	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	rok-mes
1	24.08.2011	Býček	274	6247	215	3,44	195	3,12	274	6247	215	3,44	195	3,12	2 - 3
2	15.08.2012	Jalovička	70	2641	122	4,62	73	2,76	0	0	0	0,00	0	0,00	3 - 3
celoživotná / priemerná			2 / 1	344	8888	337	3,79	268	3,02	274	6247	215	3,44	195	3,12
Priemerná denná celoživotná úžitkovosť - kg mlieka			7,1		Dĺžka života 1252										

Exteriér

Dátum hodnotenia	PI	Stavba	Mliečna pevnosť	Končatiny	Vemeno	Celkové hodnotenie
02.11.2011	01	82,0 G+	81,0 G+	84,0 G+	80,0 G+	81,0 G+

Genetické hodnotenie

Dátum hodnotenia	Krajina	PH mlieko kg	PH tuk kg	PH tuk %	PH biel kg	PH biel %	Index	Rel	Hodnota
06/2012	SK	442	-1	-0,27	5	-0,16	SPI	0,4626	921

Posledná inseminácia

Dátum pripustenia: 17.11.2011 BY-MY BLITZ CADET-ET *TV TL EMY-009 potvrdená teľnosť

Kspb j©

Vítané zvieratá

Katégorieia: Prvôstky červeno-biela varianta 1. miesto

Podnik: Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín Chov: 031 ŠTERUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
2	SK000801115450	09.02.2010	R90,3 S 9,7	HB	SOG-008	SK000456696204		899	22.10.2011	55	1705	61	3,58	55	3,23	
		H1			STANLEY-ET			27.07.2012	CAL-508							

2. miesto

Podnik: Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín Chov: 031 ŠTERUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
3	SK000801115490	20.02.2010	R100	HA	FBE-007	SK000800679557		777	16.06.2011	132	4400	149	3,39	137	3,11	
		H0			FARON-ET			07.04.2012	PRX-003							
										132	4400	149		137		

3. miesto

Podnik: Poľnohospodárske družstvo Podolie Chov: 011 Podolie VKK

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
12	SK000800649857	12.03.2010	R100	HA	FBE-003	SK000800649425		801	10.08.2011	102	3215	119	3,70	101	3,14	
		H0			FAME-ET			21.05.2012	FBE-003							
										102	3215	119		101		

Katégorieia: Kravy na 2. a ďalšej laktácii, červeno-biela varieta 1. miesto

Podnik: Podielnícke poľnohospodárske družstvo "Inovec" Chov: 011 Volkovec

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
17	SK000800891533	29.10.2008	R83,2 S10,6 M	HC	ORK-001	SK000800079413		802	13.07.2012	1	305	11575	357	3,08	376	3,25
		H2			GREYHORST CLOR 2			03.01.2012	BS-02	1	305	11575	357	3,08	376	3,25
										2	551	24049	754		769	

2. miesto

Podnik: Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín Chov: 031 ŠTERUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
6	SK000800980286	17.07.2009	R100	HA	LOG-010	SK000800265653		782	02.11.2011	1	288	8220	434	5,28	286	3,48
		H0			LUDOX			07.09.2011	WNL-001	1	288	8220	434	5,28	286	3,48
										1	288	8220	434		286	

3. miesto

Podnik: Poľnohospodárske družstvo KRUPÁ v Dolnej Krupje Chov: 011 DOLNÁ KRUPÁ

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
74	SK000800817678	12.02.2009	R92,2 S 7,8	HB	TUL-007	SK000800139685		786	31.07.2012	1	305	7774	342	4,40	280	3,60
		H1			BED MYSTERY			25.04.2012	MNA-018	1	305	7774	342	4,40	280	3,60
										2	497	13361	617		490	

Katégorieia: Prvôstky čierno-biela varieta 1. miesto

Podnik: Poľnohospodárske družstvo Prusy Chov: 012 PRUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek 1.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
42	SK000801092033	23.11.2009	H100	HA	MAS-016	SK000800701979		743	18.02.2012	213	8851	283	3,20	274	3,10	
		H0			RAUL 1052			06.12.2011	GAD-009							
										213	8851	283		274		

2. miesto

Podnik: Poľnohospodárske družstvo Podlužany

Chov: 011 Podlužany

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
41	SK000801004889	30.10.2009	H100	HA	MAS-016	SK000800542601		792	23.05.2012	256	8962	359	4,01	294	3,28	
			HO		RAUL 1052			31.12.2011	GAD-011							
										256	8962	359		294		

3. miesto

Podnik: MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany

Chov: 011 VEĽKÉ HOSTE

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
49	SK000801005691	13.06.2010	H100	HA	LU-031	SK000800569607			17.11.2011	94	2869	129	4,50	78	2,72	
			HO		CARRON			20.05.2012	-							
										94	2869	129		78		

Katégoria: Kravy na 2. a ďalšej laktácii, čierno-biela varieta

1. miesto

Podnik: MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany

Chov: 011 VEĽKÉ HOSTE

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
51	SK000801006355	21.05.2009	H87,5 X12,5	HB	MED-004	SK000800569655		825	17.11.2011	1	274	6247	215	3,44	195	3,12
			HI		KEYSTONE POTTER			24.08.2011	EMY-009	1	274	6247	215	3,44	195	3,12
										1	274	6247	215		195	

2. miesto

Podnik: MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany

Chov: 011 VEĽKÉ HOSTE

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
52	SK000801005623	26.08.2009	H100	HA	BW-025	SK000800211013		683	18.07.2012	1	256	6639	227	3,42	218	3,28
			HO		WALBOWDON MARSHALL HARRY ET			28.05.2012	EMY-009	1	256	6639	227	3,42	218	3,28
										2	342	10075	333		312	

3. miesto

Podnik: AgroContract mliečna farma, a.s.

Chov: 011 Jasová

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
36	SK000801035319	10.06.2009	H100	HA	PEL-030	SK000800429177		790	29.10.2010	1	290	11062	429	3,88	346	3,13
			HO		ART.ACRIS MTOTO DORUG 444-ET			31.07.2012	MED-016	1	290	11062	429	3,88	346	3,13
										2	314	12147	484		383	

Finálne umiestnenie zvierat

Najlepšie vemeno

Podnik: Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín

Chov: 031 ŠTERUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
2	SK000801115450	09.02.2010	R90,3 S 9,7	HB	SDG-008	SK000456696204		899	18.02.2012	55	1705	61	3,58	55	3,23	
			HI		STANLEY ET			27.07.2012	CAL-508							

Vice - Šampiónka

Podnik: Poľnohospodárske družstvo Prusy

Chov: 012 PRUSY

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek l.otel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celoživotná						Poznámka
										Pl	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk	
42	SK000801092033	23.11.2009	H100	HA	MAS-016	SK000800701979		743	18.02.2012	213	8851	283	3,20	274	3,10	
			HO		RAUL 1052			06.12.2011	GAD-009							
										213	8851	283		274		

Šampiónka

Podnik: MVL AGRO s.r.o. Malé Chlievany

Chov: 011 VEĽKÉ HOSTE

P. č.	Číslo kravy	Narodenie	Plemeno Typ	Oddiel PK	Otec	Matka	ET	Vek Lotel. Pos.otel.	Posledné pripustenie	maximálna - priemerná - celožitovná						Poznámka	
										PI	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Bielk		%
51	SK000801006355	21.05.2009	HR7.5 X12.5	HB	MED-004	SK000800569655		825	17.11.2011	1	274	6247	215	3,44	195	3,12	
			HI		KRYSTONIE POTTER			24.08.2011	EMY-009	1	274	6247	215	3,44	195	3,12	
										1	274	6247	215		195		

Najlepšie predvádzajúci vodič p. Ľubomír Klieštik

Predseda PVOD Kočín Ing. Jozef Puvák

Zároveň naše poďakovanie patrí všetkým, ktorí pomohli s prípravou zvierat, či už so strihaním, ošetrovaním, učením chodiť, resp. predvádzaním. Odviedli obrovský kus práce a pre všetkých to bola dobrá škola a vklad pre budúcnosť.

Podakovanie patrí aj všetkým 60 pracovníkom PVOD Kočín, ktorí vytvorili perfektné podmienky a prispeli tak ku krásnemu dňu. Špeciálne poďakovanie patrí predsedovi družstva Ing. Puvákovi, ktorý vymýšľal, riadil, inšpiroval, kontroloval, sem-tam aj nadával, a na svojom posevnom bicykli pri tom najazdil sto kilometrov. Oplatilo sa!

Ako ďalej? Iste sa zhodneme, že by bola nesmierna škoda nevyužiť skúseností z oboch predchádzajúcich akcií a nezopakovať si to aj o rok. „Sen o rodiacej sa

tradičii“ (tak to uviedol Slovenský chov – mediálny partner chovateľského dňa) sa stáva reálnejší. Skúsme všetci tí, ktorí môžeme nejakým spôsobom pomôcť, prispieť, aby sa tento sen stal trvalou skutočnosťou.

Kontrola úžitkovosti na Slovensku ...

Ing. Štefan Ryba, PhD., Ing. Marta Dianová, PS SR, š.p.

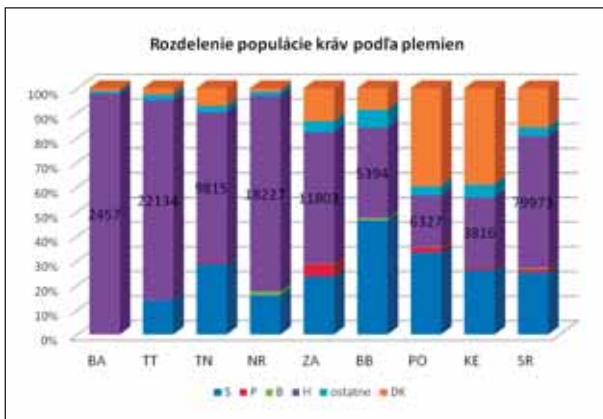
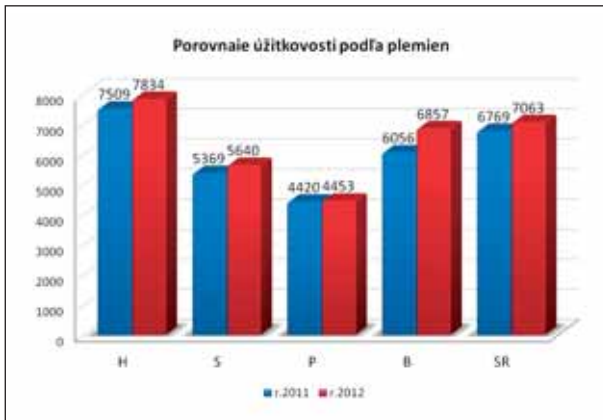
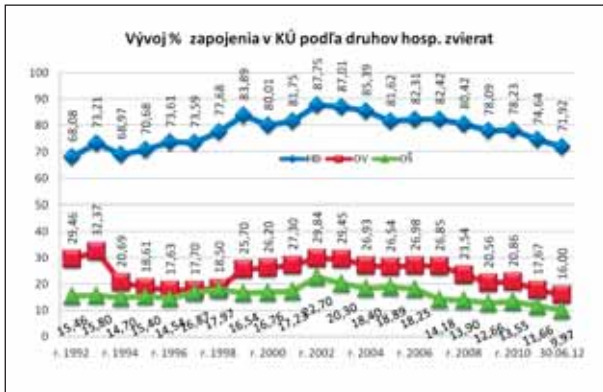
Hovädzí dobytok patrí celosvetovo medzi najvýznamnejšie domestikované zvieratá. Stavy svetovej populácie hovädzieho dobytku sa odhadujú na zhruba 1,3 miliardy kusov.

Na Slovensku počet hovädzieho dobytku v posledných rokoch výrazne poklesol. Počty hovädzieho dobytku na Slovensku podľa ŠÚ SR v období rokov 2004 – 2012 postupne klesali (o 11,5%), čo bolo spôsobené hlavne znížením dopytu po hovädzom mäse na našom trhu. Naopak, úžitkové vlastnosti sa zvyšujú (vývoj počtu kráv a dosahovanej mliekovej úžitkovosti na Slovensku uvádzame v jednotlivých grafoch a najlepšie maštale a kravy za holsteinské plemeno v nasledujúcich tabuľkách).

Klesá produkcia mlieka a súčasne klesá aj spotreba mlieka a mliečnych výrobkov. V spotrebe mlieka a mliečnych výrobkov Slovensko výrazne zaostáva za ostatnými členskými štátmi. Slovenské domácnosti okupujú 23. miesto v rebríčku spotreby mlieka v rámci Európy. Znamená to, že v priemere na jednu osobu za rok spotrebujeme 46,5 litra mlieka. Spotreba mlieka a mliečnych výrobkov je na úrovni viac ako 160 kg, pričom odporúčaná spotreba je okolo 260 kg. Obdobná situácia je aj v spotrebe hovädzieho mäsa. Kým v roku 1990 spotreba hovädziny na obyvateľa SR dosiahla 22,1 kg a bola vtedy porovnateľná so západnými krajinami, v súčasnosti je to menej ako 5 kg. Vo vyspelých členských krajinách EU12 je pritom aktuálna spotreba hovädzieho mäsa na úrovni 50 – 70 kg.

Z hľadiska konkurencieschopnosti na spoločnom trhu EÚ je optimálne, ak tržby z predaja mlieka dokážu pokryť náklady na chov dojníc. Ak vychádzame zo súčasných nákladov na chov dojníc jednotlivých plemien a ceny mlieka 0,3 eur/kg (ktorá snáď bude opäť realitou),

pre dosiahnutie nulovej rentability bez podpôr je potrebné dosiahnuť pri holsteinskom plemene minimálnu celoživotnú úžitkovosť 22 500 kg mlieka (približne 15 kg na deň života). Vzhľadom na vyšší produkčný vek, a tým väčší počet kŕmnych dní, sa pri kombinovaných plemenách požaduje ešte vyššia celoživotná úžitkovosť. Pri súčasných nákladoch na chov slovenského strakatého dobytku je potrebné dosiahnuť celoživotnú úžitkovosť 25 000 kg mlieka (takmer 14 kg na deň života) a pri pinzgauskom plemene, vzhľadom na najvyššiu dlhovekosť, aspoň 25 500 kg (Huba, Ryba).

V oblasti plemenárstva je potrebné pre ďalšie napredovanie zdôrazniť potrebu obnovy genofondu populácie hovädzieho dobytku s vysokou plemennou hodnotou, čo významne prispieje k zmierneniu výpadku produkcie v prípade ďalšieho znižovania počtu dojníc a k zvýšeniu efektívnosti ich chovu na Slovensku. Úžitkovosť dojníc je parameter, na ktorý vplyva hlavne kvalita výživy.

Šľachtenie a plemenitba ako neodmysliteľná súčasť v ďalšom napredovaní

Prvá ročná uzávierka mliekovej úžitkovosti hovädzieho dobytku na Slovensku bola spracovaná v roku 1925. Len pre zaujímavosť uvedieme, že dosiahnutá bola vtedy úžitko-

MAŠTALE S NAJLEPŠOU ÚŽITKOVOSŤOU KRÁV ZA HOLSTEINSKÉ PLEMENO - PORADIE PODĽA KG BIELKOVÍN

Por.	okres	Poľnohospodársky podnik	Maštal'	Charakter ustajnenia	Prevaž.	Počet NL	LD	Mlieko kg	tuk		bielkovina		MO	Vek pri 1.ot.
									%	kg	%	kg		
plemeno														
1.	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Mikuláš	voľná	H	563	299	12377	3,67	454	3,14	388	408	24/4
2.	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Jasová	voľná	H	629	299	11746	3,62	425	3,12	366	415	25/22
3.	Hlohovec	FOOD FARM s.r.o.	Dolné Trhovište	voľná	H	447	300	10820	3,41	369	3,12	338	420	23/27
4.	Bánovce nad Bebravou	PD Podlužany	Podlužany	voľná	H	342	293	9823	4,00	393	3,39	333	410	26/5
5.	Trnava	PD v Dolnej Krupej	Dolná Krupá	voľná	R H	217	303	9691	3,98	386	3,39	329	473	25/24
6.	Dunajská Streda	Dan-Slovakia Agrar a.s.	Nový Dvor	voľná	H	694	296	9896	3,88	384	3,32	328	432	25/29
7.	Trnava	Farma Majcichov	Vlčkovce	voľná	H	2581	297	9873	3,79	374	3,31	327	415	25/18
8.	Topoľčany	Vysokoškolský poľn. podnik SPU	Oponice	váž. -bez	H	287	299	9994	3,63	363	3,28	327	421	25/22
9.	Rimavská Sobota	Agroban, s.r.o.	Bátka	voľná	H	450	298	10161	4,34	441	3,21	326	410	25/23
10.	Topoľčany	PPD Prašice	Velušovce	voľná	H	193	300	10008	3,71	371	3,25	325	447	26/4

KRAVY S NAJVYŠŠOU ÚŽITKOVOSŤOU ZA NORMOVANÉ LAKTÁCIE V KONTROLNOM ROKU PODĽA KG Mlieka – holsteinské plemeno

Por.	Číslo kravy	okres	Poľnohospodársky podnik	Chov	Otec kravy	Plemeno	Mlieko kg	Por. lat.	tuk		bielkovina	
									%	kg	%	kg
1.	SK 000800466500	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Jasová	TAG-004	H 100	18885	3	3,69	697	2,97	561
2.	CZ 000154667962	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Mikuláš	ELDORADO	H 100	18870	2	3,13	590	2,93	553
3.	SK 000800466580	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Jasová	PAW-003	H 88 X	18860	3	2,88	544	2,75	518
4.	SK 000800729775	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Jasová	RUH-011	H 100	18742	2	2,56	480	2,91	545
5.	SK 000800343944	Hlohovec	FOOD FARM s.r.o.	Dolné Trhovište	RUH-009	H 100	18527	3	2,80	519	3,37	625
6.	SK 000800828059	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Mikuláš	BW-025	H 100	18300	2	3,15	577	3,02	552
7.	CZ 000149797962	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Mikuláš	EUKALYPTUS	H 100	18138	2	3,50	635	2,76	500
8.	CZ 000172002981	Nové Zámky	AGROCONTRACT a.s.	Mikuláš	EM-JO FLIP	H 100	18126	2	3,45	626	2,94	533
9.	SK 000800420169	Trnava	Farma Majcichov	Vlčkovce	WIT-005	H 100	17930	3	3,16	567	2,94	527
10.	SK 00080089924	Topoľčany	Vysokoškolský poľn. podnik SPU	Oponice	SOM-009	H 71 R	17762	2	2,61	463	2,81	499

vosť 2 240 kg mlieka, 3,95 % (88,45 kg) tuku pri priemernej živej hmotnosti kráv 519 kg. Vyhodnotených bolo 483 ks kráv plemena simentálskeho (52,9%), 350 ks kráv plemena pinzgauškého (38,4%) a 79 ks bernských kráv (8,7%).

V týchto dňoch sa spracovávajú výsledky kontroly úžitkovosti hovädzieho dobytká za plemenársky rok 2011/2012 a pre porovnanie je vyhodnotených 37 646 kráv slovenského strakatého plemena, 2 031 pinzgaušských kráv, 79 973 kráv plemena

holsteinského, 614 ks braunvích a 5 338 ks ostatných plemien. Priemerná úžitkovosť za normovanú laktáciu je 7 063 kg mlieka pri 3,92% tukovosti a 3,31% obsahu bielkovín.

„Plemenárčiť“, znamená myslieť v generáciách. Skúsení a vyspelí chovatelia a plemenári len potvrdia, aké je toto konštatovanie pravdivé. Je preto veľmi dôležité, že na Slovensku sa kontinuálne a dô-

sledne zabezpečujú úlohy spojené s výkonom nezávislej kontroly úžitkovosti a plemenárskej práce u jednotlivých druhov hospodárskych zvierat. Tradícia sa tak stala putom pre životaschopných. Informácie a výsledky kontroly úžitkovosti prinášajú moderné nástroje manažovania do chovov, tak aby farmár cez rýchle a presné informácie mohol zabezpečovať svoj denný manažment na farme, čo ako samozrejmosť vidíme v chovateľsky najvyšších krajinách.

Veríme, že aj v najbližších rokoch bude kontrola úžitkovosti na Slovensku podporovaná všetkými, ktorí majú na jej rozvoji záujem. Podporí sa tým základný nástroj plemenárskej a šľachtiteľskej práce a tým aj pokrok v chove hovädzieho dobytká na Slovensku.

Nahliadnutie do príčin dislokácie slezu...

MVDr. Zuzana Besson, www.agrisvet.com

Presunutie slezu na ľavú stranu a jeho zdutie patrí k najbežnejším závažným ochoreniam vysokoprodukčných dojníc. Mnohí to považujú za fatalitu a myslia si, že dislokované slezy jednoducho k holsteinkám patria. Nie je to tak. V tomto článku sa pokúsím vysvetliť, prečo k dislokácii slezu dochádza. Ak chovatelia pochopia príčinu, budú vedieť sami reagovať a urobiť kroky k tomu, aby dislokované slezy nemali. Nie je to utópia. Vo Francúzsku som pracovala na farmách s priemernou produkciou nad 10 000 l, kde sa nám podarilo výskyt dislokácii slezu zredukovať pod 0,5% a produkcia pri tom ešte stúpala...nezanedbateľným „vedľajším efektom“ bolo aj zníženie výskytu chronických metritíd z 30% na menej ako 4%. A to vydržalo dlhodobo. Ako je to možné?

Dislokácia slezu je typické metabolické ochorenie.

Takže riešenie problému tým, že chirurgicky zafixujete slez ešte pred tým, kým sa jalovica prvýkrát otelí je podobné, ako keby ste sa snažili sádovať zlomenú drevenú nohu a dúfali, že sa zrastie...

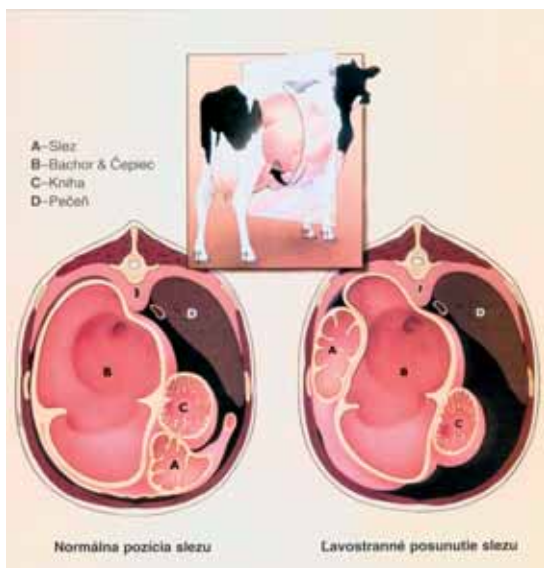

Slez je ekvivalent nášho žalúdka, je to teda hladký sval. Pokiaľ je jeho tonus a motilita dostatočná, nemôže sa presunúť na ľavú stranu. K dislokácii dôjde vtedy, keď je ochabnutý, nevyprázdňuje sa ako má, pretože sťahy svaloviny sú slabé alebo úplne neprítomné. Vtedy sa môže podsunúť pod bachor, kde sa neskôr nafúkne. Takýto nafúknutý balón sa môže vrátiť na svoje miesto jedine chirurgickou cestou s následnou fixáciou. Dojnica s dislokovaným slezom má bez chirurgického zákroku mizivú šancu na úspešnú kariéru.

Na správne napätie všetkých svalov v organizme je nutný vápnik a draslík. Steny celého tráviaceho traktu, od bachora až po hrubé črevo sú tvorené hladkou svalovinou, ktorá sa nepretržite v pravidelných intervaloch sťahuje (peristaltické pohyby). Na zabezpečenie dobrej peristaltiky je nutný draslík, ten spôsobuje kontrakcie svaloviny. Draslík je vo veľkom množstve prítomný v tráve a vo všetkých objemových krmivách z nej vyrobených. V kukuričnej siláži je ho však veľmi málo. Príroda vytvorila prežúvavca na paši, teda v podmienkach, kde treba prebytočný draslík z tela vylučovať, aby nedošlo k poškodeniu srdca.. My sme ho v priebehu niekoľkých desaťročí umiestnili do maštale a podávame mu krmivo chudobné na draslík, no jeho telo nie je zvyknuté ho v tele za každú cenu uchovávať a tak sa veľmi rýchlo stane, že dojnici chýba. Peristaltika čriev je oslabená alebo môže úplne chýbať, chuť do žrania klesá, slez a slepé črevo sú ochabnuté, môžu sa zduť, premiestniť alebo otočiť okolo svojej osi.

Dnes už vieme, že **hlavným predispozičným faktorom dislokácie slezu je nízka hladina draslíka v krvi (hypokaliémia) a vysoká hladina inzulínu v krvi (hyperinzulinémia)**. Prečo u vysoko produkčných dojníc, ktorým na začiatku laktácie chýba energia dochádza k zvýšeniu hladiny inzulínu? Pokúsím sa to vysvetliť.

Prežúvavce neprijímajú energiu rovnako ako monogastrické zvieratá. U monogastrov (zvieratá s jednoduchým žalúdkom ako aj človek) všetko, čo sa zje sa vstrebe a je využité pre potreby organizmu. U prežúvavcov je glukóza v krvi výlučne z glukoneogenézy v pečeni. Bachor prežúvavcov je akási malá farma, kde si chovajú svoje mikroorganizmy, ktoré potom konzumujú (zdroj bielkovín). Tieto mikroorganizmy skvasujú cukry, ktoré prežúvavec prijme. Touto fermentáciou vznikajú v bachore unikavé mastné kyseliny (UMK). UMK sú zdrojom energie pre prežúvavca, z nich sa v pečeni vytvára glukóza, ktorá ide do krvi. Vďaka tomu, je hladina glukózy v krvi prežúvavcov viac – menej stála, nie sú tu také prudké výkyvy ako u monogastrov po najedení. Normálna glykémia prežúvavcov je nižšia ako u monogastrov.

Glukóza je cukor, ktorý slúži bunkám ako energetické palivo. Pokiaľ všetko funguje ako má, glukóza prechádza z krvi do buniek, kde je využitá pre ich metabolizmus. Na to je nutný **inzulín**, hormón, ktorý je vylučovaný, keď hladina krvného cukru stúpne. Inzulín podporuje prechod glukózy do buniek a ukladanie tuku do rezervy. Keď bunkám energia chýba (v krvi je málo glukózy, hladina inzulínu klesá), je tento zásobný tuk metabolizovaný a vznikajú ketónové látky (betahydroxy butyrát – BOH), ktoré slúžia ako energetické palivo pre bunky.

Niekedy sa môže stať, že prechod glukózy do buniek sa neuskutočňuje a dochádza k paradoxnej situácii, že hladina glukózy v krvi je vysoká, no táto do buniek nedokáže preniknúť a bunky „kričia od hladu“ a spúšťa sa metabolizovanie zásobného tuku.

K takejto situácii dochádza **pri inzulínorezistencii – inzulín je vylučovaný, no je nefunkčný**.

Táto paradoxná hyperglykémia má veľmi negatívny dopad na metabolizmus dojnice. Prežúvavce nie sú zvyknuté na zvyšovanie glykémie, glukóza okamžite prechádza do moču a v obličkách je s každou molekulou glukózy vylúčená aj jedna molekula draslíka. Takže hyperglykemická krava, pokiaľ nezasiahneme, bude do 48 hodín istotne aj hypokaliemická. Riziko dislokácie slezu značne stúpa.

Tri hlavné dôvody inzulínorezistencie u kráv sú:

- **nadmerná energetická výživa na konci laktácie a počas státia nasucho**, pretučnené kravy s nedostatočnou svalovou hmotou
– glykémia je trvalo na hornej hranici normy, inzulín je vylučovaný skoro nepretržite a pankreas sa vyčerpá
- **nedostatok horčíka a vápnika**
– horčík je potrebný na správnu funkciu receptorov pre inzulín, vápnik na jeho správnu sekréciu
- **ketónové látky v krvi sú antagonistom inzulínu** – zaberú receptory pre inzulín, glukóza nemôže vstupovať do buniek, no inzulín prítomný v krvi spôsobuje ukladanie tuku do rezervy. Dochádza k začarovanému kruhu, kde sa uložený tuk nepretržite metabolizuje na ketónové látky.

Pri inzulínorezistencii dochádza k rýchlemu uvoľňovaniu neesterifikovaných mastných

kyselín z tukových rezerv, pečeň je nimi v priebehu niekoľkých hodín úplne zaplavená. V priebehu dvoch dní môže až zdvojnásobiť svoju hmotnosť. Niektoré kravy, u ktorých som operovala dislokovaný slez mali krv s“ masťnými očkami“ ako bývajú na polievke!

Kravy, ktoré príliš priberú na konci laktácie a počas státia nasucho, majú pred otelením zníženú chuť do jedla. V čase, keď rastúci plod a po otelení nástup laktácie vyžadujú veľa energie je to veľmi zlé, pretože energiu, ktorú krava neprijme v krmive musí nahradiť metabolizovaním telových rezerv. Krava by až do otelenia nemala na doplnenie chýbajúcej energie spaľovať tuk, ale len svaly. Pri metabolizácii bielkovín (teda svalov) vzniká energia, no nevznikajú ketónové látky, pri metabolizácii tukových rezerv vznikajú ketónové látky. Ketóza v takomto prípade začne ešte pred otelením a to je veľmi zlé pre zdravie zvierat (imunosupresia) a ich produkciu (vrchol laktácie je oveľa nižší ako u zvierat s dostatočným príjmom krmiva po otelení). Navyše, krivka kalcémie a kaliémie sleduje krivku príjmu krmiva s niekoľkohodinovým posunom. Teda krava, ktorá dostatočne nežerie po otelení má väčšiu pravdepodobnosť popôrodnej hypokalcémie/ hypokaliémie (spojenej s uľahnutím) a ako som už spomenula, hypokaliémia spojená s vysokou inzulíniou je hlavným rizikovým faktorom dislokácie slezu.

Ako takejto situácii predísť? Kľúč k úspechu je v rukách chovateľov, treba správne viesť zasušené kravy, aby nepretučneli, mali dostatok svalovej hmoty a zvládli prvé tri dni po otelení. Neskôr sa už dá len hasiť požiar a to má vždy negatívne ekonomické následky. Dojnica sa má zasušiť s kondičným stavom 3,5 a už nemá ďalej priberáť. Chudnúť by mala začať až po otelení a aj to len postupne, o 1 – 1,5 bodu po vrchol laktácie. Okamžite po otelení musí mať možnosť (a chuť) sa poriadne nažrať, treba jej poskytnúť dostatok vápnika, horčíka draslíka. Draslík je ten, čo stimuluje príjem vody a krmiva.

Úloha veterinára spočíva vo včasnej detekcii metabolických odchýlok, skôr ako dôjde k viditeľnému problému. To je možné pomocou merania glykémie a ketonémie u kráv vreckovým glukomerom určeným pre diabetikov. Výsledok máte do 5 sekúnd, korelujete ho s kondičným stavom zvierat a dokážete dať chovateľovi okamžitú odpoveď, či je všetko v poriadku, alebo nie. Ideálne je spojiť tieto merania s gynekologickými prehliadkami. Zmerať glykémiu a ketonémiu 3 – 5 krávam pred otelením, všetkým krávam do 7 dní od otelenia a zopár krávam blízko vrcholu laktácie zaberie len pár minút navyše, no pomôže vám správne viesť zasušené kravy a reagovať skôr ako sa objaví hmatateľný problém v podobe dislokovaného slezu alebo ketózy.

Jedine včasnou detekciou metabolických anomálií sa nám podarí zabezpečiť trvalé produkčné zdravie dojníc. V dnešnej ťažkej economickej dobe je to jediná cesta k rentabilite chovu. Úloha veterinára by nemala byť len hasiť požiar, ale aj vedieť usmerniť správnu výživu zvierat. Nenahradí v chove výživára, veterinár odhalí problém, výživár podľa toho upraví krmnú dávku a chovateľ management zasušených a čerstvo otelených kráv. Potom naozaj veľmi jednoduchými úpravami docielite nielen to, že slezy sa nebudú dislokovať, ale aj zvýšite produkciu a znížite výskyt iných infekčných ochorení, ktoré len zdanlivo s metabolizmom dojníc nesúvisia.

Nabudúce sa vám pokúsím opísať akým spôsobom som vo Francúzsku robila gynekologické prehliadky. Ich cieľom nebo-

lo len zistiť, ktorá krava má metritídu, prečo sa táto už päťkrát navracia a tamtá ma cysty. Hlavným cieľom bolo nahliadnúť do úrovne výživy v chove a riešiť problém skôr ako vznikne. Zlepšenie reprodukčných parametrov sa potom dostavilo samo, bez použitia hormónov a antibiotík. Informujte vášho veterinára o možnosti merania glykémie a ketonémie u kráv. V jednom článku je to ťažké obsiahnuť. Priebežne robíme školenia po celom Slovensku, v prípade záujmu kontaktujte nás alebo SHA, radi vám to vysvetlíme.

Okrešte vysoké brakovanie pomocou selekcie na produkčný život ...

Chad Dechow, Hoard's Dairyman, preložila a upravila Ing. Soňa Krebsová

Genetické hodnotenie produkčného života (PL) bolo po prvýkrát dostupné v roku 1994. Od tej doby sme postupne zvýšili dôraz kladený na funkčné znaky. V aktuálnom vzorci indexu NetMerit je 35% váha na produkčné znaky, s podielom 19% na tuk a 16% na bielkoviny. Produkčný život získal väčšiu váhu ako akýkoľvek ďalší znak 22%. Toto zdôraznenie je čiastočne spôsobené vysokými cenami krmív. Konkrétne, odchov alebo nákup nových jalovic na obnovu stáda nie je lacná záležitosť a potrebujete ich viac, ak Vaše kravy žijú krátko. Býci s vyššími hodnotami pre produkčný život majú viac „bezproblémových dcér“, ktoré majú menej ochorení a tým menšie riziko vyradenia alebo úhynu.

Chad Dechow

Väčšina chovateľov si uvedomuje hodnotu produkčného života a zahŕňa ho do svojich selekčných rozhodnutí, či už pri priamom porovnaní býkov podľa produkčného života alebo nepriamo, výberom býkov podľa indexu NetMerit alebo TPI. Avšak nie všetci chovatelia sú presvedčení, že produkčný život je dôležitý znak. Jeden chovateľ mi vysvetľoval, že on sa veľmi neobáva, že by krava neprežila niekoľko laktácií v jeho stáde pokiaľ dojí dobre a vemeno jej drží. Z toho dôvodu uprednostňuje väčší selekčný dôraz na produkciu tuku a bielkovín a na vemeno, tieto znaky majú aj vyššiu dedivosť ako funkčné znaky, napríklad produkčný život. Položme si otázku: „Robia chovatelia, ktorí ignorujú produkčný život, kompromisy s ekonomickým potenciálom svojho stáda?“ Odpoveď vo veľkej miere môže závisieť od toho, ako dlho sú kravy schopné prežívať v danom systéme manažmentu.

Porovnanie rôznych stád...

Všetky kravy nakoniec zo stáda odídu, a preto je brakovanie dôležité ekonomické rozhodnutie na každej farme. **Kedy a prečo** kravy odchádzajú – to sú najdôležitejšie faktory pri hodnotení brakovacích procesov na farme. Keď krava uhynie, chovateľ dostane faktúru za likvidáciu namiesto platby za odporazenú kravu. Tiež sú tu náklady za stratenú príležitosť, ak je krava vyradená krátko po otelení, pretože chovateľ nedokázal získať produkciu mlieka za celú laktáciu potom, ako investoval do obdobia státia nasucho alebo do odchovu. Miera úhynu a

vynúteného brakovania na začiatku laktácie oproti dobrovoľnému brakovaniu kvôli nízkej produkcii sa výrazne líši medzi jednotlivými farmami a môže mať veľký vplyv na rentabilitu chovu. Nedávno sme vyhodnotili, ako sa mení úhyn a brakovanie na začiatku laktácie v závislosti na zvyšovaní plemennej hodnoty pre produkčný život otcov. Konkrétne sme sa zaujímali o určenie, či má produkčný život iný vplyv v stádach s vysokou mortalitou a iný v stádach s nízkym úhynom. Stáda boli rozdelené podľa úrovne mortality a brakovania na dve skupiny, na stáda s nepriaznivými podmienkami a na stáda s priaznivými podmienkami. Po porovnaní týchto dvoch skupín sa dá urobiť niekoľko záverov: Najdôležitejší z nich je, že **selekcia na produkčný život pomáha znižovať riziko úhynu**. Vyšší produkčný život tiež pomáha znižovať počet kráv, ktoré boli predčasne vyradené na začiatku laktácie. Tieto výsledky boli pozorované bez ohľadu na to, či stádo malo priaznivé alebo nepriaznivé podmienky na prežitie kráv. Zaujímavé je, že stáda s vysokým úhynom môžu selekciou na produkčný život získať najviac – u nich sa zlepšenie prejavilo najvýraznejšie. Stádo s priaznivými podmienkami si môže dovoliť zariškovať s býkom, ktorého hodnota pre produkčný život je nízka, ale ostatné znaky má priaznivé, kým stáda, ktoré bojujú s vysokým úhynom a brakovaním by sa takýmto býkom mali vyhnúť.

WELCOME ABRAHAM – býk s mimoriadne vysokou PH pre produkčný život PL= 9,6

Selekcia na plodnosť (DPR) má tiež dôležitú úlohu pri brakovaní a úrovni mortality a mení sa podľa podmienok prostredia. *Dcéry býkov s najvyššie hodnotenou plodnosťou dcér mali v nepriaznivých podmienkach o 1% nižšiu mortalitu ako dcéry býkov s najnižšie hodnotenou plodnosťou dcér.* V priaznivých podmienkach nebol vplyv hodnotenia plodnosti dcér preukazný. Výskum v iných skupinách tiež dokumentuje prepojenie medzi plodnosťou a úhynom. Neplodné kravy majú predĺžené laktácie a sú náchylnejšie na naberanie nadbytočnej kondície. Ak k tomu príde, je pravdepodobnejšie, že krava bude po otelení trpieť metabolickými poruchami.

Obťažnosť telenia, podiel mŕtvonarodených teliat a obsah somatických buniek sú ďalšie funkčné znaky, ktoré zahŕňame do našich selekčných programov. Býci s hodnotami pre ľahšie telenie, nižší podiel mŕtvonarodených teliat a nižší obsah somatických buniek boli spojení s nižším úhynom a nižším brakovaním na začiatku laktácie. Existujú stáda, kde je väčšina kráv schopných vydržať niekoľko laktácií a sú iné stáda, kde kravy končia rýchlejšie. Manažéri stád si musia byť vedomí dynamiky brakovania v ich stádach a podľa toho pristupovať vo svojich selekčných rozhodnutiach k funkčným znakom.

NetMerit, TPI a iné indexy chovateľských organizácií kladú dôraz na produkčný život a ďalšie funkčné znaky. Pomáhajú vytvárať rovnováhu medzi produkčnými znakmi a funkčnými znakmi a sú vynikajúcim východiskovým bodom pri výbere býkov.

Spôľahlivosť je tiež jedným z faktorov pri rozhodovaní a produkčný život má nižšiu spoľahlivosť ako vidíme pri produkčných znakoch a type. Toto je potrebné vziať do úvahy v dnešnej genomickej dobe, kde je spoľahlivosť hodnôt nižšia. Chovatelia, ktorí sa snažia zlepšiť dynamiku brakovania v stáde pomocou selekcie na produkčný život by mali uprednostniť využívanie preverených býkov, ktorých dcéry sú už dostatočne staré na to, aby sa dala presne odhadnúť ich dlhovekosť.

Prechodné obdobie sa netýka iba zasušených kráv ...

A.F. Kertz, Hoard's Dairyman

Napriek neustále sa meniacim podmienkam, investície do programu odchovu teliat sa neskôr vyplatia.

Počas prvých dvoch–troch mesiacov života teliat si zriedka uvedomujeme zmeny, ktorými každodenne prechádzajú. Tieto zmeny sa začínajú tou najdôležitejšou z nich – narodením. Kým je teľa v maternici, životné prostredie mu poskytuje krava: dodáva mu výživu, zabezpečuje optimálnu teplotu tela, úkryt pred nepriaznivými vplyvmi a látkovú výmenu.

Je tu však jeden významný prvok, ktorý krava teľaťu neposkytuje. **U prežúvavcov nedochádza v maternici k prenosu protilátok od matky do plodu.** Preto je nevyhnutné zabezpečiť dostatok protilátok inak. V ideálnom prípade sa podávajú aspoň 3 až 4 dávky (každá s objemom 2 litre) vysoko kvalitného kolostra (viac ako 50 gramov IgG/liter). Malo by k tomu dôjsť v priebehu 1 až 4 hodín po otelení. Je mimoriadne dôležité, aby kolostrum bolo čisté, s celkovým množstvom baktérií menej ako 100 000 ml.

Ukázalo sa, že kontaminácia kolostra predstavuje vážny problém, pretože pri kontrole väčšina odobratých vzoriek z rôznych fariem nespĺňala požadované kvalitatívne kritériá. Dá sa povedať, že podávanie kontaminovaného kolostra, „bakteriálnej polievky“, sa rovná podávaniu vakcíny v čase, keď sú teľatá najzraniteľnejšie.

Kritické obdobia určujú budúci vývoj ...

Po narodení, ďalším kritickým časovým obdobím sú prvé týždne života. Je to obdobie, v ktorom dochádza k najvyššiemu úhynu teliat predovšetkým v dôsledku hnačiek. Nesúvisí to iba s prostredím, v ktorom sa teľa nachádza, ale aj s tým, ako bolo kolostrum a potrebné technické zariadenia, udržiavané a používané, od zberu až po podávanie. Navyše, v tomto období je mimoriadne dôležité dodávať zvieratám primerané množstvo živín. Tradičné programy kŕmenia dvakrát denne, nedovoľujú teľatám rásť tak, ako by im to umožňoval ich genetický potenciál.

Teľatá, ktoré po dvoch mesiacoch nedosiahnu dvojnásobok svojej hmotnosti nebývajú zdravé a sú menej odolné voči chorobám. Dnes vieme, že teľatá, ktoré majú hnačky alebo respiračné ťažkosti, mávajú zdravotné problémy po celý život. Výskum ukázal, že teľatá s dýchacími ťažkosťami potrebovali ďalších 6 mesiacov navyše, aby po prvýkrát zabrezli.

S postupom času, zažívací systém teliat musí prekonať ďalší významný prechod. Spôčiatku sa živiny podávajú takmer výlučne formou mlieka alebo jeho náhrady. Ako teľa

rastie, zvyšuje sa aj jeho chuť konzumovať krmivo. Poskytovanie dobrého štartéru je vtedy kľúčovou záležitosťou.

Nie každá voda je rovnaká ...

Žiaľ, podľa výskumov z roku 2007, teľatám sa často nepodáva voda skôr, kým nemajú 2 až 3 týždne. To obmedzuje príjem štartéru i rast zvierat, pretože pomer vody a príjmu sušiny je 4:1. Voda by mala byť vždy teľatám prístupná. No znečistená voda ich odrádza od pitia. Veľmi často je to dôsledok nedostatočnej fyzickej separácie vody a kontajnerov so štartérom. To znižuje príjem tak vody ako aj štartéru, čo priamo súvisí so zníženým prírastkom hmotnosti.

Tretím kritickým obdobím je obdobie dva týždne pred a dva týždne po odstavení. Tento čas je pre teľa rovnako dôležitý ako pre kravu prechodné obdobie. Kľúčové vzťahy sú zaznamenané na obrázku. Najprv si všimnite, že ani podávanie 0,75 kg mliečnej náhrady zloženej z 20 % proteínu, 20 % plnotučného mlieka denne, nezabezpečí denný prírastok vyšší ako 0,5 kg. Navyše, dochádza pri tom k nerovnováhe spôsobenej nedostatkom proteínu voči energii. Preto je potrebné podávať mliečnu náhradu s vyšším obsahom proteínu, aby stúpil denný prírastok hmotnosti.

Príjem štartéru sa začína pomaly, ale potom sa zdvojnásobuje v každom nasledujúcom

týždni. Nieкто môže namietat, že teľatá nepotrebujú štartér tak dlho, pretože ich príjem je v prvých týždňoch nízky. No, keď budete odďaľovať začiatok podávania štartéru, spôsobíte, že krivka príjmu nebude dostatočne strmá a teľatá nebude možné odstaviť v šiestom týždni života.

Všeobecne platí, že teľa by malo v týždni, keď sa začne s odstavom skonzumovať 0,5 kg štartéru denne. V druhom týždni, jedno křímenie

alebo polovica objemu mliečnej náhrady by sa mala vysadiť. V tomto týždni by sa mal príjem štartéru už zdvojnásobiť na 1 kg. V priebehu tretieho týždňa, by sa malo vysadiť mlieko a príjem štartéru zdvojnásobiť na 2 kg denne.

Skupiny odstavených teľiat majú byť malé ...

Denný prírastok hmotnosti by sa mal v týždni po odstave zvýšiť na 0.9 až 1 kilogram, až kým sa nezačnú pripúšťať. Počas štvrtého týždňa prechodného obdobia pred odstavením, teľatá skonzumujú 2,5 až 3 kg štartéru denne. No často sa stáva, že im podávame menej štartéru, aby sme ušetrili a navyše ich potom zaradíme do veľkej skupiny s vysokým podielom TMR. To je príliš veľa zmien naraz.

Keď majú teľatá 2 mesiace, je takmer nepísaným pravidlom, že nastal čas, aby sme ich presunuli do skupiny. V experimente uskutočnenom na veľkej farme v štáte Idaho, 480 teľiat bolo zoradených podľa príjmu štartéru v období pred odstavením. Následné boli roz-

miestnené do 20 členných skupín, aby sa minimalizovali alebo zvýraznili rozdiely na základe ich predchádzajúceho rastu. Tam dostávali krmivo zložené z 95 % štartéra a 5 % TMR obsahujúcu lucemové seno. Príjem sa meral štyri týždne. Ukázalo sa, že zaradenie do skupín podľa príjmu a prírastku môže znížiť rozdiely medzi teľatami.

V nórskej štúdii bolo po odstavení vytvorených 12 skupín podľa veku. Teľatá v skupinách boli buď takmer rovnako staré alebo mladšie zmiešané so staršími. Aby sa získal obraz o ich dennom režime, celý experiment sa nahrával na video. Čas strávený spočiatku skúmaním nového prostredia bol väčší v skupinách rovnakého veku. Tieto teľatá mali v priebehu 14 dní prírastok na váhe o 29 % vyšší ako v skupinách s nerovnakým vekom, kde staršie zvieratá vytlačali mladšie rovesníčky od krmného žľabu.

Na tretí mesiac po odstavení sa pozerajte ako na kľúčové prechodné obdobie, ktoré môže kladne alebo záporne ovplyvniť neskorší rast jalovíc. Lepšie zvládnutie prechodných období môže spočiatku zabráť viac času a zvýšiť náklady na kŕmenie a ustajnenie. Vyjadrené v číslach by štandardné náklady na odchov jedného teľata (v rozpätí 1200 až 1500 dolárov) zvýšili o 25 až 50 dolárov. Nárast, ktorý sa vyplatí.

Stručný prehľad výsledku kontroly užítkovosti u holštýnskeho plemene v ČR...

Doc. Ing. Jiří Motyčka, CSc., Svaz chovatelů holštýnskeho skotu ČR, o.s.

Uplynulý kontrolní rok byl z hlediska vývoje stavů dojníc stabilní. Zaznamenan byl další poměrně významný nárůst užítkovosti u obou hlavních plemen dojníc. Pokračoval trend poklesu nákupních cen mléka. Průměrná cena se snížila z lednových 8,35 Kč o více než 1 Kč a v září dosáhla 7,30 Kč. Současné rostly ceny vstupů, zejména sóji a koncentrovaných krmiv. Chovatelé se snaží zvyšováním užítkovosti snížit zejména fixní náklady na litr vyprodukovaného mléka.

Jak vyplývá z údajů ČMSCH a.s., která je zodpovědná za zpracování a zveřejňování výsledků KU v ČR, také v uplynulém kontrolním roce došlo k mírnému poklesu celkového stavu krav v KU. Po mnoha letech se tento pokles netýkal holštýnských krav, jejichž počet v KU se meziročně zvýšil o 15. Z celkového stavu cca 353 tis. dojníc zapojených do KU představují holštýnské krávy 204 tis., což je 58 %. Podíl českého strakatého plemene je 38 %. Přehled o vývoji stavů krav hlavních dojených plemen je v tab. 1. Dále se zvýšil počet čistokrevných černostrakatých a červených holštýnských krav na 155,5 tis.

V rámci celé KU bylo ukončeno 288015 laktací (nárůst o 2014 proti předchozímu roku) s průměrnou užítkovostí 8047 kg mléka, 3,87 % tuku, 3,38 % bílkovin a mezidobím 407 dní. Zvýšení produkce za všechna plemena dosáhlo překvapivých 238 kg mléka. Nárůst průměr-

Tab.1.: Vývoj plemenné skladby populace dojených krav v KU od roku 1990

Plemeno / stav krav v roce	1990	1995	2000	2005	2010*	2011*	2012*
Krav celkem	1 221 749	667 973	481 162	421 708	359 163	355 723	352 972
Z toho							
České strakaté	637 392	369 289	244 263	189 397	139 003	137 074	134 458
Holštýnské (včetně převodného křížení)	382 283	207 770	197 968	206 214	205 290	204 332	204 347
z toho černostrakaté holštýnské					188 473	188 379	189 095
z toho červené holštýnské					16 817	15 953	15 252
Kříženky s podílem černostrakatého skotu méně než 50%	118 484	43 380	29 310	14 761	9 842	10 356	10 279
Ostatní	83 590	47 534	9 621	11 336	5 024	3 961	3 888

* se zahrnutím RED v rámci holštýnského plemene

Tab.2.: Výsledky kontroly užitkovosti podle plemen za období 2011-2012

Pořadí laktace	Počet uzávěrek	Mléko kg	Tuk %	Tuk kg	Bílk. %	Bílk. kg	Mezidobí
Černostrakaté holštýnské (H100)	117 547	9 228	3,75	346	3,29	304	418
Černostrakaté včetně kříženek celkem	150 006	9 114	3,77	343	3,30	301	416
Červené holštýnské (R100)	4 643	8 259	4,02	332	3,42	282	406
Červené holštýnské včetně kříženek	12 814	7 993	4,03	322	3,44	275	409
Holštýnské včetně kříženek celkem	162 820	9 026	3,79	342	3,31	299	416
České strakaté celkem	113 931	6 766	4,00	271	3,49	236	396
Ayrshire	67	6 269	4,11	258	3,33	209	408
Jersey	106	5 821	5,46	318	3,91	228	414
Montbeliard	1 050	8 032	3,87	311	3,48	279	398
Normandský skot	103	5 850	4,11	241	3,64	213	397
Kontrola užitkovosti celkem	288 015	8 047	3,87	311	3,38	272	407

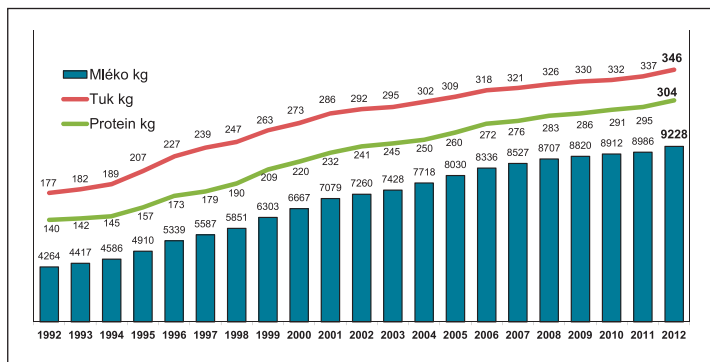
né produkce se týká obou hlavních dojených plemen. Údaje za jednotlivá plemena a plemenné skupiny jsou v tab. 2.

Užitkovost čistokrevných černostrakatých holštýnských krav dosáhla za 117,5 tis. laktací 9228 kg mléka, 3,75 % tuku, 3,29 % bílkovin, což představuje meziroční nárůst 242 kg mléka. Mezidobí se o jeden den zkrátilo na 418 dnů a věk při 1. otelení se snížil o dva dny na 25 měsíců a 15 dní. Vývoj užitkovosti čistokrevných černostrakatých holštýnských krav je v grafu 1.

Za všechny černostrakaté holštýnské krávy dosáhla produkce 9114 kg mléka (3,77 % T, 3,30 % B). Skupina červených holštýnských krav dosáhla užitkovosti 7993 kg mléka, 4,03 % tuku a 3,44 % bílkovin. Za celé holštýnské plemeno bylo dosaženo za téměř 163 tis. laktací průměrné užitkovosti 9026 kg mléka, 3,79 % tuku, 3,31 % bílkovin, mezidobí 416 dní a věk při prvním otelení 25 měs. a 20 dní. Došlo k dalšímu růstu průměrné velikosti holštýnských stád v KU z loňských 239 na 246 krav.

Pořadí dvaceti stájí s nejvyšší užitkovostí podle celkové produkce tuku a bílkovin je v tab. 3. Obdivuhodné je, že stáje na špičce tabulky dosahují také vynikající délky mezidobí pod 400 dní, což svědčí o výborném managementu těchto stád.

Graf 1

Rozhodujícími příjmy jsou u holštýnských krav tržby z prodaného mléka. Zvyšování užitkovosti je vedeno snahou po vyšších tržbách, ale je také spojeno s vyššími náklady na kvalitnější krmiva, veterinární a plemenářské činnosti, odpisy základního stáda a dalšími. S růstem užitko-

vosti se také obvykle zároveň snižují náklady na litr prodaného mléka představované odpisy staveb a zařízení, mezd, energie a další. Hranice, kdy už se nevyplatí dodatečné náklady na zvyšování užitkovosti, je velice rozdílná a závisí na konkrétních podmínkách daného chovu. Z výsledků KU je zřejmé, že se tato hranice neustále zvyšuje. Užitkovost vyšší než 10 tis. kg mléka již vykazalo 32 % holštýnských krav a nad 11 tis. to bylo 17 %. Naproti tomu je 14 % holštýnských krav s užitkovostí pod 7 tis. kg mléka.

Podrobný obsah výsledků KU za kontrolní rok 2011–12 je na webových stránkách na ad-

Tab.3: Pořadí stájí podle produkce tuku a bílkovin

Poř.	Chovatel	Farma	Uzáv.	Mléko kg	Tuk %	Tuk kg	Bílkoviny %	Bílkoviny kg	T+B kg	Mezidobí dny
1	KOPECKÝ PAVEL	JIRETICE	58	12531	3,94	494	3,33	418	912	478
2	AGRAS BOHDALOV, A.S.	BOHDALOV VKK	678	12331	3,93	485	3,26	402	887	399
3	VZOD ZASOVA	ZASOVA K 1	266	11147	4,43	494	3,29	367	861	389
4	VYJIDACEK RADOMIR	VYSEHORKY	28	12211	3,61	441	3,19	389	830	446
5	ZERAS AS RADOST.N/O.	RADOSTIN	601	11736	3,74	439	3,30	387	826	390
6	BASIK MILAN, ING.	ZARYBNICNA LHOTA	60	11875	3,61	429	3,28	390	819	398
7	ZS OSTRETIN A.S.	OSTRETIN-NK	460	11718	3,74	438	3,25	381	819	423
8	AGRODRUZSTVO ZAHORI	OSLOV NK	284	11791	3,77	444	3,18	375	819	419
9	GENOSERVIS, A.S.	FARMA SKALICKA	9	11710	3,78	442	3,08	361	803	431
10	ROZVODI, SPOL. S R.O.	CERNOV VKK	446	11440	3,74	428	3,26	373	801	417
11	ZD ROSTYN V HODICICH	VKK HODICE	357	10650	4,11	438	3,38	360	798	400
12	VZOD ZASOVA	STRITEZ KR 2	242	11097	3,94	438	3,24	360	798	403
13	AGRODRUZSTVO ZAHORI	TRESEN	482	11447	3,75	429	3,19	366	795	415
14	ZESPO CZ S.R.O.	PISECNA H	399	10285	4,38	450	3,34	344	794	404
15	MORAVSKA ZEMEDELSKA	PROSENICE	493	11046	3,79	419	3,39	374	793	431
16	ZEAS, A.S.POD KUN.HOROU	BROZANY	465	11436	3,62	414	3,31	378	792	409
17	OSICKA VACLAV MVDR.	NOVY DVUR	253	10934	3,78	414	3,36	368	782	410
18	MESPOL MEDLOV, A.S.	MEDLOV VKK	433	11383	3,64	415	3,23	367	782	400
19	ZDV NOVOVESELSKO	NOVE VESELI	721	11351	3,61	410	3,24	368	778	410
20	HRABE FRANTISEK ING.	DOLNI STAKORY	56	10208	4,38	447	3,24	331	778	486

Tab. 4.: Inseminace a zabřezávání po sexovaných inseminačních dávkách

Rok	První inseminace		Všechny inseminace	
	Počet	Zabřezávání (%)	Počet	Zabřezávání (%)
2009	1546	35,20	1782	34,80
2010	3286	38,40	4227	36,90
2011	4827	37,60	5854	36,80
1. – 9. 2012	5683	38,50	7124	37,20

Zdroj: Plemdat s.r.o.

rese www.holstein.cz nebo www.cmsch.cz.

Poptávka po plemenných zvířatech z ČR je poměrně značná. V posledních letech se ročně exportuje okolo 3 tisíc plemenných jalovic. V letošním roce bylo do konce října exportováno již 3,5 tis. plemenných jalovic. Tržby z prodeje plemenných jalovic jsou pro chovatele významným zdrojem dalších tržeb. Používání sexovaného semene pomáhá zvyšovat podíl narozených jaloviček. Z tab. 4 je zřejmé, že tato metoda si postupně u našich chovatelů získává oblibu. Po inseminacích sexovaným semenem se v ČR rodí 89 až 90 % jaloviček.

Rád bych touto cestou poděkoval SHA a slovenským chovatelům holštýnského plemene za vynikající dlouholetou spolupráci, které si velice vážíme.

TMR - ani příliš mokrá ani příliš suchá ...

Trevor DeVries, Hoard's Dairyman, preložila a upravila Ing. Olga Valancová

TMR (total mix ration = komplexne zmiešaná krmná dávka) sa všeobecne považuje za optimálny spôsob, ako poskytovať kravám dobre vyvážené množstvo živín. Napriek našej snahe pri jej miešaní a podávaní vieme, že nie každá krava skonzumuje všetko, čo sme jej predložili. Je známe, že kravy preferujú a vyberajú si z krmnej dávky menšie obilné častice a odmietajú dlhšie zložky siláže.

Toto preberanie môže mať za následok, že kravou takto skonzumované krmivo bude obsahovať väčšie množstvo fermentovateľných uhľohydrátov, než bolo pôvodne plánované a nižšie množstvo účinnej vlákniny, čím narastá riziko subakútnej acidózy bachora.

V dvoch nezávislých štúdiách sa zistilo, že toto preberanie v TMR má dopad na znížené percento mliečného tuku. Jeho hodnota poklesla o 0,15 percenta na každých 10 percent odmietnutia dlhých zložiek siláže.

Ďalej, preberanie znižuje výživnú hodnotu TMR, ktorá zostáva v krmnom žľabe. Pri skupinovom kŕmení to môže mať pre kravy negatívny dopad. Napríklad, ochudobňuje tie

zvieratá, ktoré nemajú prístup ku krmivu v čase dodávky, keď je pri žľabe boj o miesto. V takýchto prípadoch tieto kravy nemajú dostatočný príjem živín na udržanie vysokej produkcie mlieka. Chovateľ by mal preto vyvinúť čo najväčšie úsilie, aby tomuto preberaniu TMR zabránil.

Voda pomáha zlepšiť konzistenciu TMR ...

Bežne sa uznáva, že prídanie vody k suchej TMR zlepšuje súdržnosť jednotlivých zložiek v krmive, čím sa dobytku sťažuje vyberať si iba menšie zložky. Týmto sa zlepšuje príjem správne zloženej krmnej dávky.

Ukázalo sa, že keď sa pridala voda do suchej TMR obsahujúcej vysoký podiel suchej siláže, selekcia krmiva sa znížila v prospech dlhých zložiek siláže, príjem detergentnej vlákniny stúpola a zlepšilo sa aj percento mliečného tuku. Prídaná voda znížila pôvodný podiel sušiny ako takej v krmnej dávke z 81 na 64 percent.

Podobne sa zistilo, že prídanim vody do TMR a následným znížením množstva sušiny zo 62 na 52 percent sa znížila miera preberania najmenších zložiek. Tieto testované krmné dávky boli suchšie ako bežne používané dávky pre vysoko produkčné stáda, hlavne tie, ktoré nepoužívajú suchú siláž v TMR. Podobne sa zistilo, že v dôsledku zníženia podielu sušiny zo 62 na 52 percent prídanim vody, pokleslo preberanie tých najmenších častíc.

Preberanie sa mení s vlhkosťou ...

Iné dve zahraničné štúdie skúmali účinky prídania vody do TMR obsahujúcej iba senaž a kukuričnú siláž s nižším obsahom sušiny. V prvej štúdii výskumníci znížili koncentráciu sušiny v TMR z 58 na 48 percent. V druhej štúdii z 56 na 50 až 44 percent.

V oboch štúdiách sa zistilo, že prídanim vody do takýchto krmných dávok s vyššou vlhkosťou, ktoré neobsahovali žiadnu suchú siláž, preberanie krmiva kravami bolo väčšie. A navyše, prídanie vody do krmnej dávky spôsobilo aj zníženie príjmu sušiny. Mohlo to byť čiastočne spôsobené vplyvom efektu nasýtenia dávkou s vyššou vlh-

kosťou. V skutočnosti, v týchto štúdiách kravy kŕmené vlhkejšími dávkami prijali viac krmiva, ale menej sušiny.

V druhej štúdií sa zistilo, že pridaním väčšieho množstva vody do TMR sa po niekoľkých hodinách zvýšila teplota krmiva v kŕmnom žľabe, najmä počas vyššej teploty okolitého prostredia. Ohriatie by mohlo indikovať, že krmivo bolo pokazené, čo by mohlo prispieť k zníženému príjmu sušiny. Tieto výsledky by mohli byť ďalej ovplyvnené tým, že krmivo bolo podávané jeden krát denne.

Toto preukázal aj predchádzajúci výskum, že preberanie krmiva prevláda vtedy, keď kravy prijímajú krmivo raz denne v porovnaní s častejším kŕmením.

Tekuté krmivá sú tiež vhodné ...

Iná možnosť je pridať do TMR namiesto vody tekuté krmivo. Tekuté krmivá, hlavne tie na báze melasy, majú potenciál spájať častice krmiva a tak sťažiť preberanie.

Najnovšie výskumy ukázali, že použitie takýchto tekutých krmív s podielom 52 % sušiny, znížilo preberanie kukuričnej siláže. Podobne, pridanie 4 percent tekutého krmiva na báze melasy do kŕmnej dávky zloženej z kukuričnej siláže a lucernovej senáže s 51 percentami sušiny, vyústilo do menšieho preberania najdlhších častíc. V tejto štúdií bolo ďalej zistené, že príjem sušiny bol o 5,1 percenta vyšší a kravy vyprodukovali o 7,8 percenta viac mlieka (pri 4 percentnom tuku).

Účinok pridaní vody, alebo tekutého krmiva na redukcii preberania, môže závisieť od pôvodného obsahu sušiny v kŕmnej dávke a od toho, či bolo alebo nebolo použité suché krmivo.

V situácii, kde selekcia je evidentná, skúste pridať do TMR vodu, alebo tekuté krmivo. Musíte však pri tom monitorovať dopad, ktorý by to mohlo mať tak na preberanie, ako aj na príjem sušiny.

Zdutie je často spôsobené ľudským faktorom ...

Heather Smith Thomas, Hoard's Dairyman

Je veľa spôsobov ako prívodiť u teliat nafúknutie – „zdutie“ nesprávnou prípravou a podávaním kolostra. Ak sa problémy rýchlo neriešia, zdravé teľa môže zanedlho uhynúť.

Zdutie sa často pripisuje vredom, ale v skutočnosti ide o dve odlišné ochorenia. Vredy súvisia väčšinou so stresom, zatiaľ čo zdutie je viac záležitosť výživy, hoci v niektorých prípadoch môžu byť na vine baktérie. Tieto baktérie pochádzajú z pôdy alebo sú už prítomné v gastrointestinálnom trakte. No do úvahy prichádzajú aj iné rizikové faktory.

Chyby manažmentu...?

Príčinou mnohých z týchto problémov je ľudský faktor. Teľatám sa často podáva zle namiešaná mliečna náhrada. Konzistencia krmiva sa líši od dávky k dávke a nedodržiava sa jeho optimálna teplota.

Postihnuté teľatá sa neudržia na nohách a bývajú apatické. Vo vážnejších prípadoch sú dehydrované s príznakmi bolesti v abdominálnej oblasti (kolika – kopanie sa do brucha, opakované vstávanie a líhanie), neskôr upadnú do šoku a napokon hynú v priebehu 6 až 48 hodín. Pri pitve sa zistí, že slez je nafúknutý plynmi, a v prednej časti žalúdka je opuch s krvácaním a nekrózou žalúdočnej sliznice.

Niekedy sa u teľiat vyskytne črevná infekcia, ktorá sa rýchle šíri a produkuje plyny a toxíny. Ak sa tento stav rýchle nelieči, toxíny sa dostanú do krvného obehu. Teľa sa ocitne v šoku a o niekoľko hodín uhynie. V niektorých prípadoch sa zvieratá stávajú apatické a nafúkne sa, no nemusí tak rýchle uhynúť.

Častý typ črevnej infekcie u teľiat spôsobuje *Clostridium*

perfringens, jeden z druhov baktérií Clostridia, ktorý sa bežne vyskytuje v gastrointestinálnom trakte a vylučuje sa z tela fekáliami. Tieto baktérie iba zriedka vyvolávajú črevnú infekciu u dospelých zvierat. No u teľiat baktérie *Clostridium perfringens* môžu byť príčinou fatálneho ochorenia, ak podmienky v črevách umožnia ich rýchle množenie.

Nafúknutie slezu môžu vyvolať aj iné druhy baktérií. Ochorenie postihuje jedno- až trojtýždňové teľatá a zvyčajne sa presne nevie, čo je jeho príčinou.

Ďalším dôvodom nafúknutia býva aj nadmerná fermentácia krmiva s vysokou energetickou hodnotou v zažívacom trakte, čo umožňuje rýchle množenie baktérií produkujúcich plyny. Ide najmä o *Clostridium perfringens*, *Sarcina ventriculi* alebo *Lactobacillus*. Veľké množstvo fermentovateľných uhľohydrátov v sleze (z mlieka, mliečnej náhrady alebo roztokov s veľkým podielom vysoko energetického elektrolytu podávaných orálne), spolu s prítomnosťou fermentovateľných enzýmov produkovaných baktériami, môže viesť k tvorbe plynov a nafúknutiu. Tento proces sa môže zhoršiť čímkoľvek, čo spomaľuje pohyb naráveného krmiva v zažívacom trakte.

Postihnuté teľatá môžu, no nemusia mať hnačku. Mnohé majú veľké brucho na oboch bokoch, na rozdiel od typického nafúknutia bachora, ktoré vidíme u starších zvierat. Celé brucho vyzerá plné, nielen iba jeho ľavá strana.

Dbajte o dobrý priebeh trávenia ...

U teľiat sa často vyskytujú clostridiálne baktérie, no samy o sebe ochorenie nevyvolá-

Zdutie nie je vítaným stavom na žiadnej farme. No keď už raz nastane, je potrebné zasiahnuť veľmi rýchlo, ak sa má zjednať náprava. Prevrátenie teľaťa na chrbát umožní veterinárovi vpichnúť ihlu do brucha, a tak uvoľniť bolestivý tlak.

vajú. Musia tu byť aj iné faktory. Ukazuje sa, že jedným z nich je vysoká osmolalita mliečnych náhrad alebo elektrolytických roztokov. Štandardné mlieko je izotonické, no niektoré mliečne náhrady alebo elektrolytické roztoky obsahujú oveľa viac cukru alebo dextrózy. O nich sa vie, že spomaľujú rýchlosť vyprázdňovania slezu a spôsobujú návrat obsahu zažívacieho traktu.

Všetko, čo spomaľuje vyprázdňovanie slezu, môže byť rizikovým faktorom. Baktérie sú pravdepodobne stále prítomné v žalúdku, ale ak majú viac času na svoj rast a množenie, teľa sa nafúkne. Niektorí chovatelia tomu hovoria kašovité črevo. Keď sa teľa hýbe, počuť, ako mu v bruchu žblnká tekutina.

Keď sa na farme vyskytne tento problém, nevieme povedať, či na vine sú baktérie, alebo ide o chyby v manažérskej práci.

Ak má teľa ťažkosti pri prechode z monogastrického trávenia k tráveniu v bachore, môže sa slez naplniť plynom alebo tekutinou. Keď sa zväčší, tkanivo slezu ochabne a svalstvo stratí tonus. Krmivo cez slez neprechádza dostatočné rýchlo a teľa prestáva žrať.

Ak veterinár zasiahne chirurgicky hľadajúc vred, slez bude vyzeráť ako veľký, tekutinou naplnený párok. Môže obsahovať páchnuce zrazené mlieko, kúsky slamy, či čokoľvek iné, čo teľa predtým zožralo. Vnútorňa epitelová vrstva je červená a podráždená, no vtedy tam nie sú. Takto postihnuté teľatá majú zápal slezu, no nevie sa, či príčinou je infekcia vyvolaná baktériou *Clostridium perfringens* typu A alebo iným patogénom.

Teľatú sa dá pomôcť tak, že ho prevrátime na chrbát, ostriháme a očistíme príslušnú plochu brucha. Potom sa doň vpichne dlhá ihla (s plastovým katétrom). Pomocník pritom stlačí brucho, aby sa ihla dostala do slezu. Potom, akonáhle je katéter na správnom mieste, ihla sa povytiahne, aby neporanila okolie. Následne, stláčaním brucha sa plyn dostáva zo slezu von.

Nafúknutie sa nedá odstrániť pomocou sondy, pretože tá prenikne iba do bachora. Sonda sa dá využiť iba u kráv alebo veľkých teliat s nafúknutým bachorom. Mladé teľatá ešte nemajú bachor vyvinutý a plyny sa preto tvoria v sleze. Na záver sa podáva penicilín, predpokladajúc, že infekcia je klostridiálna.

Veterinár môže vyškoliť ošetrovateľov, ako tento zákrok správne vykonať. No v prípade, že by farma strácala z tohto dôvodu mesačne viac teliat, je potrebné zistiť, čo je príčinou tohto stavu a ako mu predchádzať.

Ďalšou možnosťou je vakcinácia ...

Očkovanie môže niekedy pomôcť v prípade, že sa jedná o baktérie *C. perfringens* typu C alebo D. Existuje i vakcína pre typ A, ktorá sa používa pri niektorých infekciách. Iná možnosť je laboratórne pripraviť autogénnu vakcínu, ktorá by cielene pôsobila na patogén vyskytujúci sa na danej farme. No vakcína sama o sebe nepomôže, ak je manažovanie farmy neadekvátne. Je to ako zatrieť vyrážku na perách rúžom. Problém to nevyrieši, iba na čas zamaskuje.

Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	1. Lak. Age M.	Dni Days	Medzirob. Calv. inter.
1	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ - DOJAREŇ	545	12464	460	3,69	391	3,14	24	3	408
2	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA, A.S.	JASOVÁ	641	11836	430	3,63	369	3,12	25	23	415
3	FOOD FARM S.R.O., HLOHVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	465	10859	372	3,43	339	3,12	23	30	421
4	AGROBANI, S.R.O.	BÁTKA	464	10315	444	4,30	330	3,20	25	19	412
5	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL. S.R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	338	10248	378	3,69	328	3,20	28	18	468
6	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV MOST PRI BRATISLAVE	MOST PRI BRATISLAVE	202	10231	424	4,14	322	3,15	26	17	450
7	AGRICOLA SPOL. S R.O. ŠOPORŇA	ŠOPORŇA	239	10203	384	3,76	325	3,19	24	30	401
8	ROLNÍCKE DRUŽSTVO S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	216	10138	500	4,93	320	3,16	26	10	412
9	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JAGOVCIACH	VELUŠOVCE	186	10117	374	3,70	328	3,24	26	4	447
10	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	NOVÝ DVOR	717	10094	392	3,88	334	3,31	26	1	425
11	VYSOKOŠKOLSKÝ POĽNOHOSPODÁRSKY PODNIK SPU, S.R.O. OPONICE	OPONICE	284	10069	364	3,62	329	3,27	25	22	416
12	FARMA MAJČICHOV A.S.	VĽČOVCE	2608	10034	379	3,78	331	3,30	25	14	414
13	AGRO VODERADY-SLOVENSKÁ NOVÁ VES A.S.	VODERADY	106	9965	384	3,85	321	3,22	24	23	418
14	POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	323	9878	394	3,99	335	3,39	26	8	411
15	AGROCOOP, A.S. IMEL	AGROCOOP IMEL A.S.	235	9803	362	3,69	324	3,31	25	19	436
16	POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V STREKOVE	STREKOV	196	9776	347	3,55	306	3,13	25	11	424
17	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	KÚTNIKY	453	9716	377	3,88	322	3,31	26	3	428
18	PD HORNÉ OBDOKOVCE	PD HORNÉ OBDOKOVCE	273	9674	356	3,68	314	3,25	24	22	438
19	ING.EVA ROŠTÁROVÁ SHR F BRUSNO-JELŠINÝ	BRUSNO	33	9600	342	3,56	328	3,42	24	17	439
20	POĽNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	NOVÉ ZÁMKY - BEŠEŇOV	236	9570	351	3,67	308	3,22	26	22	458
21	POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRUSY	PRUSY	186	9564	379	3,96	326	3,41	26	13	413
22	MĀRODNÝ ŽREBČÍN - ŠTĀTNÝ PODNIK	ŽIKAVA	93	9508	329	3,46	315	3,31	28	8	480
23	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	324	9465	460	4,86	314	3,32	26	12	417
24	ROLNÍČKA SPOLOČNOSŤ A.S. BOTTOVO	BOTTOVO	192	9422	416	4,42	299	3,17	30	11	448
25	PD SLATINA MAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	288	9366	329	3,51	299	3,19	24	1	435

Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podnikní Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Laet.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk. % Prot. %	1. Lak. Age M.	Bielk. % Prot. %	1. Lac. Age M.	Dni Days	Mezrob. Calv. inter.
26	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	522	9356	405	4,33	313	3,35	26	3,35	26	11	419
27	DRUŽSTVO AGROPODNIKATELOV DRUŽSTVO MUŽLA	MUŽLA	134	9328	340	3,64	298	3,19	25	3,19	25	12	415
28	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	151	9299	373	4,01	294	3,16	26	3,16	26	23	454
29	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "NOVEČ"	VOLKOVCE	327	9297	368	3,96	324	3,48	27	3,48	27	14	416
30	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	289	9294	343	3,69	298	3,21	25	3,21	25	15	431
31	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VINIČNÉ S.GROB	VINIČNÉ	137	9269	394	4,25	289	3,12	27	3,12	27	10	430
32	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV DOLNÉ DUBOVÉ	DOLNÉ DUBOVÉ	113	9261	365	3,94	300	3,24	25	3,24	25	23	427
33	TURIEC-AGRO S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	BABKOV	168	9195	342	3,72	314	3,41	26	3,41	26	31	430
34	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	382	9191	359	3,91	300	3,26	25	3,26	25	23	422
35	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	RAŠOV	108	9158	343	3,75	291	3,18	30	3,18	30	5	472
36	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	VKK SELICE-JUH	433	9146	321	3,51	298	3,26	25	3,26	25	3	433
37	MEDZIČULIZIE, A. S.	ĽÁRAD	313	9137	312	3,41	294	3,22	26	3,22	26	3	451
38	PD GBELY, A.S.	GBELY	316	9134	324	3,55	298	3,26	24	3,26	24	24	413
39	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BUDMERICE	BUDMERICE	212	9126	372	4,08	289	3,17	25	3,17	25	14	468
40	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	166	9087	358	3,94	288	3,17	26	3,17	26	13	459
41	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	399	9083	324	3,57	302	3,32	28	3,32	28	27	441
42	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	193	9056	331	3,66	293	3,24	23	3,24	23	25	426
43	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KRUPÁV DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ	306	9055	366	4,04	308	3,40	25	3,40	25	26	440
44	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	319	9016	361	4,00	301	3,34	24	3,34	24	3	432
45	AGRODUBNÍK, A.S.	HRONSEK	76	9012	393	4,36	288	3,20	26	3,20	26	7	430
46	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ OHAJ	DOLNÝ OHAJ	86	8986	319	3,55	285	3,17	24	3,17	24	28	455
47	ZDRUŽENIE AGROPODNIKATELOV DVIORY IV ŽITAVOU, DRUŽSTVO	FARMA VĽK	318	8964	332	3,70	293	3,27	32	3,27	32	26	438
48	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	293	8936	361	4,04	300	3,36	24	3,36	24	18	419
49	TURIEC-AGRO, S.R.O. TURČIANSKY ĎUR	SLOVENSKÉ PRAVNO	327	8901	338	3,80	297	3,34	26	3,34	26	5	420
50	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVO NOVÉ SADY	ČAB	409	8899	335	3,76	297	3,34	26	3,34	26	9	430

Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. %	Bielk. % Prot. %	1. Lak. Age M.	Dni Days	Metziob. Calv.inter.
51	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	SASINKOVO	390	8885	345	3,88	300	3,38	25	7	452
52	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	153	8882	348	3,92	287	3,23	25	21	421
53	AT DUNAJ, SPOL. S.R.O.	DUBNÍK	327	8871	292	3,29	285	3,21	26	8	476
54	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	137	8869	285	3,21	302	3,41	26	1	444
55	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SUCHÉ BREZOVO-VEĽKÝ LOM	VEĽKÝ LOM	92	8857	340	3,84	303	3,42	28	24	458
56	FYZIKOL SPOL. S.R.O. ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č.450	129	8836	343	3,88	282	3,19	24	28	458
57	JAVORINA AKB S.R.O.	JAVORINA AKB S.R.O.	168	8832	369	4,18	289	3,27	28	11	485
58	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BÚČ	PD BÚČ	161	8816	357	4,05	296	3,36	27	8	473
59	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO IVANKA PRI NITRE	IVANKA PRI NITRE	158	8809	321	3,64	287	3,26	25	21	470
60	SEMAT A.S. TRNAVA	KOČIŠSKÉ	425	8807	423	4,80	290	3,29	26	3	427
61	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAČHTICE	ČAČHTICE	219	8798	337	3,83	295	3,35	24	17	392
62	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODUJANSKÉ BISKUPICE	PODUJANSKÉ BISKUPICE	150	8781	347	3,95	279	3,18	27	5	455
63	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHORVÁTSKY GROB	BERNOLÁKOVO	153	8765	327	3,73	284	3,24	24	26	430
64	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVE SADY	ŠURIANKY	216	8749	326	3,73	287	3,28	26	4	457
65	AGROTIP SPOL. S.R.O., BELUŠA	BELUŠA	76	8737	314	3,59	279	3,19	28	14	439
66	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO ZAVARSKÁ 10	TRNAVA	117	8701	355	4,08	278	3,20	25	13	412
67	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	52	8660	307	3,55	278	3,21	25	13	422
68	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	341	8636	322	3,73	273	3,16	26	22	432
69	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	214	8627	306	3,55	261	3,03	25	15	463
70	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BELÁ - DULICE	BELÁ	206	8511	332	3,90	285	3,34	25	30	400
71	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SOKOLCE	SOKOLCE	600	8496	340	4,00	279	3,28	27	24	433
72	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMOČA	KOMOČA	195	8493	327	3,85	278	3,27	25	9	415
73	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PADOŠINKA* VEĽKÉ RÍPŇANY	VKK VEĽKÉ RÍPŇANY	374	8492	333	3,92	290	3,41	24	22	423
74	MVL AGRO S.R.O. IMALÉ CHLIEVANY	VEĽKÉ HOSTE	461	8461	311	3,68	277	3,27	25	14	402
75	ZEMEDAR, S.R.O.	POPRAD - STRÁŽE	90	8456	289	3,42	269	3,18	27	11	412

Top 200 farmiem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podnikní Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuč% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	1. Lak. 1. Lac.	Vek M. Age M.	Dni Days	Medzrob. Calv.inter.
76	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	175	8443	320	3,79	279	3,30	26	26	10	431
77	PD CHYNOŘANY	KRUŠOVCE	237	8443	341	4,04	273	3,23	25	25	4	451
78	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOJMIŘOVCE	POLNÝ KESOV	162	8439	288	3,41	263	3,12	26	26	25	473
79	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KUKUČIŇOV	KUKUČIŇOV	154	8431	304	3,61	269	3,19	27	27	6	467
80	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MALŽENICE	MALŽENICE	129	8430	359	4,26	282	3,35	26	26	23	424
81	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JAVORINKA	JAVORINKA	99	8418	339	4,03	271	3,22	26	26	19	421
82	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV ČEČEJOVICE	ČEČEJOVICE	165	8395	339	4,04	289	3,44	26	26	4	444
83	PORS. SPOL. S R.O. OSLANY	OSLANY	51	8386	310	3,70	279	3,33	27	27	12	425
84	RADAR S.R.O. POLNOFARMA ZBEHY	ZBEHY	287	8381	315	3,76	274	3,27	26	26	26	431
85	ROLNÍČKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORŇÍKY	140	8381	321	3,83	274	3,27	24	24	10	427
86	RUPOS, S.R.O. RUŽINDOL	RUŽINDOL	181	8368	363	4,34	268	3,20	25	25	23	473
87	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNO-OBCH. DRUŽSTVO MOKRANCE	MOKRANCE	121	8342	319	3,82	282	3,38	26	26	14	447
88	LA TERRA, S.R.O.	MATEJOVICE	163	8336	327	3,92	274	3,29	27	27	1	411
89	POLNOHOSPODÁRSKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO ABRAHÁM	HOSTE	264	8328	353	4,24	266	3,19	26	26	4	442
90	AGROČAĎ A.S. ČILUŠSKÁ RADVAŇ	ČILUŠSKÁ RADVAŇ	167	8317	307	3,69	268	3,22	26	26	23	427
91	ROLNÍČKE DRUŽSTVO BLIŽNA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	83	8317	322	3,87	267	3,21	25	25	21	388
92	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LUDROVÁ	LIPŤŠTIAVNICA	264	8310	313	3,77	293	3,53	29	29	1	421
93	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMJATICE	KOMJATICE	176	8284	323	3,90	275	3,32	27	27	17	469
94	ROLNÍČKE DRUŽSTVO ČASTKOV	ČASTKOV	98	8273	369	4,46	274	3,31	26	26	14	480
95	ROLNÍČKE DRUŽSTVO BZOVÍK	RD BZOVÍK-JALŠOVÍK	172	8267	300	3,63	268	3,24	27	27	23	439
96	AGRIMPEX DRUŽSTVO TRSTICE	TRSTICE	242	8252	315	3,82	280	3,39	27	27	2	441
97	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PADOŠŇNIKA-VEĽKÉ RÍPĽANY	BEHYŇICE	369	8247	320	3,88	279	3,38	24	24	9	419
98	AGRO BIO HUBICE, A.S.	NOVÝ TRH	142	8241	282	3,42	272	3,30	26	26	12	474
99	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNICIACH	HERMANOVCE	166	8232	324	3,94	271	3,29	26	26	9	422
100	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ŽEMBEROVCE	SELEC	161	8231	321	3,90	273	3,32	29	29	29	480

Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	1. Lak. Age M.	Dni Days	Metzrob. Calv.inter.
101	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V POBEDIME	POBEDIM	33	8223	309	3,76	275	3,34	25	17	503
102	PD PRESELANY	PRESELANY	210	8214	289	3,52	264	3,21	24	18	444
103	SPOLOČNÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VESELÉ	VESELÉ	60	8192	325	3,97	274	3,34	27	5	456
104	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	KLAČANY	147	8191	335	4,09	266	3,25	25	24	473
105	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	177	8186	325	3,97	263	3,21	25	2	424
106	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	262	8144	295	3,62	257	3,16	23	30	453
107	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V SMOLENICIACH	SMOLENICKÁ NOVÁ VES	191	8137	313	3,84	266	3,27	27	17	407
108	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOJČ	VKK DOJČ	120	8112	305	3,76	260	3,21	27	15	420
109	ROLNÍCKE DRUŽSTVO	SELCE	79	8096	326	4,03	257	3,17	26	9	412
110	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	280	8077	293	3,63	265	3,28	25	1	439
111	PD CHYNORANY	CHYNORANY	368	8069	312	3,87	262	3,25	24	23	418
112	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V SMREČANOC	ŽIAR	206	8058	337	4,18	269	3,34	30	9	455
113	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO „SNP“ SKLABIŇA	ZÁBORIE	268	8051	325	4,04	266	3,30	29	6	407
114	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ŽÁMKY A.S.	BÁNOV	206	8038	303	3,77	265	3,30	26	28	438
115	ROLNÍCKE DRUŽSTVO V PAVLIACIACH	PAVLICE	90	8037	315	3,92	263	3,27	28	9	446
116	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	KRÁLOVČOVÉ KRAČANY	115	8027	294	3,66	266	3,31	25	30	455
117	AGROVIA A.S. HLOHOVEC	HORNÉ TRHOVIŠTE	228	8022	314	3,91	261	3,25	26	3	429
118	ROLNÍCKE DRUŽSTVO ŠALA	ŠALA VKK	355	8018	274	3,42	253	3,16	25	29	432
119	PPD RYBANY	VKK RYBANY	381	8001	297	3,71	268	3,35	24	18	439
120	AGRIA LIPTOVSKÝ OMDREJ, A.S.	JAMNÍK	160	7999	326	4,08	264	3,30	34	17	417
121	HORTIP, S.R.O.	HORTIP, S.R.O. STUDE	71	7986	338	4,23	249	3,12	33	31	417
122	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	JANOVA VES	132	7935	307	3,87	247	3,11	26	19	478
123	AGRO HOSŤOVCE S.R.O.	CHYZEROVCE I	219	7932	310	3,91	269	3,39	27	8	445
124	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	BOŠANY	150	7928	303	3,82	245	3,09	26	25	443
125	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	148	7926	299	3,77	252	3,18	24	15	425

Top 200 farmiem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuž kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk. % Prot. %	1. Lak. Age Ml.	Dni Days	Metrib. Calv.inter.
126	LK-SERVIS SPOL. S.R.O.	PARTIZÁNSKA LUPČA	174	7916	344	4,35	260	3,28	28	16	401
127	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V TOMÁŠOVE	TOMÁŠOV	75	7905	293	3,71	257	3,25	28	8	465
128	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VJK	163	7900	333	4,22	268	3,39	27	10	410
129	PD INOVEC TRENČIANSKE STANKOVCE	TRENČ. STANKOVCE VVK	227	7892	302	3,83	262	3,32	25	13	403
130	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LÚČ NA OSTROVE	LÚČ NA OSTROVE	215	7876	312	3,96	255	3,24	26	13	437
131	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	MALÉ CHLIEVANY	102	7875	300	3,81	262	3,33	24	8	419
132	VOJTECH LIHAN SHR	MEDZIBROD	24	7858	288	3,67	253	3,22			449
133	AGROSEV, SPOL. S.R.O. DETVA	ŽELOBUZDA	196	7840	284	3,62	254	3,24	29	23	435
134	ISTRA MALÉ DVORNÍKY, SPOL. S.R. O.	MALÉ DVORNÍKY	118	7838	299	3,81	253	3,23	26	31	508
135	AGROSEV, SPOL. S.R.O. DETVA	DETVA	96	7811	317	4,06	255	3,26	29	1	449
136	GAMA PD PAVLOVCE NAD UHOM	PAVLOVCE NAD UHOM	74	7777	279	3,59	250	3,21	29	18	423
137	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRBOVÉ	VRBOVÉ	60	7767	268	3,45	243	3,13	25	11	437
138	MEGART, A.S. ZEMIANSKA OLIČA	MEGART A.S.	201	7750	308	3,97	254	3,28	26	1	436
139	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRNAVA	TRNAVA	104	7750	341	4,40	255	3,29	25	30	461
140	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNO-OBCHOD. DRUŽSTVO DRAHOVCE	DRAHOVCE	82	7702	282	3,66	257	3,34	28	10	454
141	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	234	7693	295	3,83	255	3,31	25	19	428
142	AFG, S.R.O. TURČIANSKE TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	263	7673	310	4,04	251	3,27	30	5	452
143	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	BAKA	220	7670	276	3,60	251	3,27	29	5	437
144	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	DÚBRAVY	171	7665	280	3,65	254	3,31	26	4	418
145	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRSTENÍK	TRSTENÁ FARMA 2	97	7653	297	3,88	258	3,37	29	5	432
146	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOVÁLOV	KOVÁLOV	110	7640	286	3,74	249	3,26	27	30	448
147	DRUŽSTVO PODIELNIKOV DEVIŇ-ZÁH. BYSTRICA	DEVIŇSKA NOVÁ VES	113	7613	384	4,39	240	3,15	28	23	431
148	MEDZIČULIE, A. S.	PAITAŠ	248	7592	286	3,77	249	3,28	26	23	455
149	AGRO BIO HUBICE, A. S.	JANIKY	68	7582	292	3,85	245	3,23	26	3	495
150	ROLNÍCKE DRUŽSTVO RUMANOVÁ	RUMANOVÁ	182	7579	284	3,75	244	3,22	27	27	425

Top 200 fariem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	1. Lak. Age M.	Dni Days	Medzrob. Calv. inter.	
151	PD TRIEBEČ	NITRIANSKA STREDA SO SÍDLOM V SOLČANOCH	SOLČANY	225	7531	286	3,80	254	3,37	25	15	414
152	PODBRANČ	ROLNÍCKE DRUŽSTVO	PODBRANČ	36	7528	325	4,32	249	3,31	26	24	456
153	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ZEMLNOM		VKK ZEMLNÉ	172	7523	281	3,74	241	3,20	26	22	447
154	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BZOVÍK		BZOVÍK	170	7509	289	3,85	250	3,33	28	12	440
155	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HRANOVNICA		HRANOVNICA	51	7504	263	3,50	250	3,33	27	24	374
156	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNICIACH		JAROVNICE	227	7503	300	4,00	246	3,28	25	25	450
157	ROLNÍCKE DRUŽSTVO "VRÁTNO", HRADIŠTE POD VRÁTNOM		HRADIŠTE	110	7501	376	5,01	241	3,21	28	31	465
158	ROLNÍCKE DRUŽSTVO HRON SLOVENSÁK LUPČA		SLOVENSÁK LUPČA	107	7499	281	3,75	250	3,33	28	16	452
159	ROLNÍCKE DRUŽSTVO DOVALOVO		DOVALOVO	183	7495	286	3,82	248	3,31	26	27	408
160	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KAPUŠANY		LADA	142	7468	286	3,83	252	3,37	29	25	440
161	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PREDMIER		JABLONOVÉ	35	7456	289	3,88	244	3,27	25	17	436
162	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VÝCHODNÁ		VÝCHODNÁ	212	7432	297	4,00	236	3,18	30	5	431
163	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.		JAKUBOVANY	139	7426	303	4,08	248	3,34	32	1	413
164	POLNOHOSP.VÝR.OBCH.DRUŽSTVO ZUBROHLAVA, DRUŽSTVO		ZUBROHLAVA	49	7417	299	4,03	243	3,28	28	23	435
165	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI		ZÁVAŽNÁ PORUBA	174	7405	298	4,02	244	3,30	32	30	426
166	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TATRY V SPIŠSKEJ BELEJ		SLOVENSÁK VES	164	7396	301	4,07	240	3,24	26	22	402
167	AGROPODNIK SLAMOZ, SPOL.S R.O.		ZEMLÍNSKA TEPLICA	98	7392	286	3,87	244	3,30	31	30	437
168	AGRO DISKOMP S.R.O.		SKAČANY	162	7389	280	3,79	249	3,37	25	19	444
169	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ KOŠIHY		VEĽKÉ KOŠIHY	76	7376	261	3,54	235	3,19	31	3	471
170	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.		NÝROVCE	150	7366	281	3,81	244	3,31	26	24	444
171	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DUBNICA NVAHOM KVÁŠOVEC		KLOBUŠICE	100	7362	280	3,80	240	3,26	26	2	452
172	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OKOČ - SOKOLEC		PD OKOČ	342	7313	312	4,27	239	3,27	26	1	427
173	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODOLIE		PODOLIE VKK	288	7312	283	3,87	245	3,35	28	25	450
174	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MIER DUBINNÉ		POLIAKOVCE	91	7306	277	3,79	237	3,24	27	9	443
175	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV HORNÝ BAR		PPD HORNÝ BAR	76	7303	300	4,11	238	3,26	25	29	524

Top 200 faríem SR podľa kg mlieka 1. október 2011 - 30. september 2012

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	1. Lak. Age M.	1. Vek M. Age M.	Dni Days	Metžob. Calv.inter.
176	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	VAVRIŠOVO	128	7287	309	4,24	242	3,32	33	33	17	400
177	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MELČICE - LIESKOVÉ	IVANOVICE VKK	215	7287	292	4,01	250	3,43	25	25	16	397
178	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VAJNORY	VAJNORY	184	7267	282	3,88	235	3,23	29	29	26	439
179	TATRA-AGROLEV S.R.O. LEVOČA	LEVOČA 01	302	7262	307	4,23	238	3,28	31	31	14	439
180	AG PONIKY, S.R.O.	PONIKY	58	7259	276	3,80	236	3,25	34	34	30	443
181	POLNOHOSPOD. DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	129	7256	295	4,07	241	3,32	24	24	21	438
182	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BADIŇ	BADIŇ	123	7252	256	3,53	234	3,23	30	30	3	410
183	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TATRY V SPIŠSKEJ BELEJ	SPIŠSKÁ BELÁ K-4	44	7247	300	4,14	240	3,31	26	26	15	383
184	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	LIPTONDREJ	147	7236	294	4,06	243	3,36	30	30	31	412
185	AGRODRUŽSTVO BYSTRÉ	ČIERNE	22	7224	289	4,00	245	3,39	29	29	8	433
186	JAKOS KOSTOLIŠTE, A. S.	KOSTOLIŠTE	118	7211	342	4,74	240	3,33	22	22	16	439
187	ROLNÍČKE DRUŽSTVO VOLA	VOLA	21	7194	266	3,70	228	3,17	32	32	7	437
188	PD VINOHRADY CHOŇKOVCE	CHOŇKOVCE	96	7185	283	3,94	239	3,33	27	27	10	460
189	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ ŠTÁL	DOLNÝ ŠTÁL	353	7182	270	3,76	245	3,41	27	27	23	430
190	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "VRŠATEC" PRUSKÉ	BOHUVICE	247	7171	281	3,92	246	3,43	26	26	23	456
191	ROLNÍČKE DRUŽSTVO LIPTOVSKÁ KOKAVA	LIPTOKAVANA	238	7170	291	4,06	234	3,26	26	26	14	401
192	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRIBETA	PRIBETA FAČ2	288	7168	304	4,24	237	3,31	26	26	26	444
193	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SO SÍDLOM V L. MIKULÁŠI	LIPT. MIKULÁŠ	148	7163	239	3,34	235	3,28	32	32	24	405
194	ROLNÍČKO-OBCHODNÉ DRUŽSTVO SEČOVSKÁ POLIANKA	SEČ.POLIANKA	154	7130	297	4,17	240	3,37	29	29	6	466
195	PD VEĽKÉ CHLIEVANY	BISKUPICE	113	7130	277	3,88	230	3,23	26	26	21	445
196	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SPIŠSKÉ BYSTRÉ	SP.BYSTRÉ	180	7119	247	3,47	226	3,17	31	31	7	404
197	RYBÁROVA FARMA ŠURANY - KOSTSEK	RYBÁROVA FARMA	217	7105	295	4,15	236	3,32	25	25	17	422
198	AGROREAL DEDINA MLÁDEŽE A.S.	DEDINA MLÁDEŽE	97	7096	277	3,90	239	3,37	28	28	15	318
199	AGROTOM S.R.O.	AGROTOM S.R.O.	277	7078	291	4,11	240	3,39	28	28	10	429
200	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TVRDOŠOVCE	TVRDOŠOVCE-DOJARENĚ	176	7071	316	4,47	237	3,35	27	27	7	455

Top 50 holsteinských fariem podľa typu SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	MI, pevnosť	Nohy	Vemeno	TYP
1	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	180	84,53	80,86	82,28	80,14	81,59
2	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	50	83,56	80,26	82,08	80,34	81,28
3	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	TRNAVA	45	84,93	81,04	83,56	78,38	81,27
4	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČACHTICE	ČACHTICE	81	84,54	81,73	83,41	77,99	81,15
5	NÁRODNÝ ŽREBČÍN TOPOLČIANKY Š.P.	ŽIKAVA	25	85,00	82,48	81,68	78,08	81,08
6	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA	110	83,04	80,45	81,63	80,09	81,05
7	EUROGEN, SPOL. S R.O.	VKK PRIEVALY	116	82,68	79,63	81,85	79,29	80,53
8	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	171	84,72	80,52	81,33	77,98	80,52
9	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	31	85,00	81,87	81,19	77,35	80,52
10	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	SELICE VKK	130	84,12	80,68	81,84	77,55	80,38
11	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S.R.O.	DUMAJSKÝ KLÁTOV	155	82,43	81,63	81,72	77,88	80,31
12	MEDZIČILIZIE, A. S.	ĽARAD	71	83,79	81,03	80,86	77,79	80,24
13	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A. S.	MIKULÁŠ - DOJÁREŇ	306	82,11	80,53	82,45	78,00	80,22
14	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VEĽKÉ HOSTE	276	81,68	80,26	81,49	78,72	80,19
15	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BEŠEŇOV	60	81,83	81,20	81,93	77,98	80,15
16	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	77	83,35	80,40	81,06	78,00	80,13
17	AGROVIA, A.S. HLOHVEC	HORNÉ TRHOVIŠTE	77	83,65	79,19	81,14	78,17	80,12
18	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	58	82,83	81,93	79,71	77,88	80,09
19	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	85	84,69	80,94	81,51	76,59	80,01
20	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA, A.S. JASOVÁ	JASOVÁ	202	81,85	79,97	82,19	78,03	79,99
21	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	40	81,18	80,45	81,23	78,43	79,98
22	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	120	82,66	79,94	80,14	78,47	79,88
23	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	153	83,90	81,02	81,09	76,59	79,83
24	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	88	82,80	80,82	81,52	76,84	79,80
25	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	89	84,71	80,94	81,92	75,79	79,78

Top 50 holsteinských fariem podľa typu SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	Ml. pevnosť	Nohy	Vemeno	TYP
26	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BLUŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	45	82,96	81,67	81,80	76,13	79,76
27	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	81	83,52	79,84	81,17	77,09	79,75
28	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO NOVÁ BODVA	TURNIANSKA NOVÁ VES	216	84,06	80,23	79,93	77,32	79,74
29	LA TERRA S.R.O. POPRAD	MATEJOVCE	61	84,95	81,21	80,30	76,07	79,72
30	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	134	84,10	80,64	82,20	75,67	79,69
31	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHYNORANY	CHYNORANY	111	83,56	81,57	80,04	76,67	79,68
32	ROLNÍCKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORNÍKY	57	83,26	80,98	80,58	75,68	79,30
33	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	25	84,00	80,12	81,00	75,80	79,28
34	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	145	84,08	80,70	79,10	76,25	79,27
35	MEDZIČILIZIE, A. S.	PATAŠ	87	83,70	80,18	78,71	76,86	79,23
36	RADAR S.R.O. POLINFARMA ZBEHY	ZBEHY	56	83,39	80,25	79,34	76,50	79,20
37	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	154	81,78	80,83	80,80	76,29	79,19
38	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO RYBANY	VKK RYBANY	89	82,44	80,69	80,62	75,87	79,10
39	PD INOVEC TREŇČIANSKE STANKOVCE	TREŇČIANSKE STANKOVCE	72	83,33	79,90	77,53	77,03	78,96
40	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHYNORANY	RAJČANY	137	82,39	80,28	77,99	76,88	78,93
41	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	156	81,96	80,40	82,05	74,46	78,69
42	SEMAT A.S. TRNAVA	KOČIŠSKÉ	177	81,75	80,12	79,85	75,88	78,68
43	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	121	82,11	79,53	77,34	77,08	78,66
44	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KRUPÁ V DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ	86	81,41	79,87	79,48	76,20	78,63
45	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO"RADOŠNIKA" VEĽKÉ RÍPŇANY	BEHYŇCE	196	82,62	79,93	78,65	75,90	78,58
46	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOJMIROVCE	POLNÝ KESOV	50	83,16	78,94	78,88	75,08	78,20
47	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	KRÁĽOVÍČOVE KRAČANY	47	82,77	79,26	77,06	75,87	78,17
48	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO"RADOŠNIKA" VEĽKÉ RÍPŇANY	VKK VEĽKÉ RÍPŇANY	205	82,53	80,00	78,25	75,04	78,14
49	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	BAKA	81	85,19	81,06	75,60	73,72	77,80
50	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	DÚBRANY	34	82,21	78,62	76,91	74,65	77,41

Top 25 holsteinských fariem podľa končatín SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	MI. pevnosť	Nohy	Vemeno	TYP
1	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	TRNAVA	45	84,93	81,04	83,56	79,38	81,27
2	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAHTICE	ČAHTICE	81	84,54	81,73	83,41	77,99	81,15
3	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ - DOJAREŇ	306	82,11	80,53	82,45	78,00	80,22
4	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	180	84,53	80,86	82,28	80,14	81,59
5	PODIELNICKE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	134	84,10	80,64	82,20	75,67	79,69
6	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA, A.S. JASOVÁ	JASOVÁ	202	81,85	79,97	82,19	78,03	79,99
7	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	50	83,56	80,26	82,08	80,34	81,28
8	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	156	81,96	80,40	82,05	74,46	78,69
9	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BEŠEŇOV	60	81,83	81,20	81,93	77,98	80,15
10	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	89	84,71	80,94	81,92	75,79	79,78
11	EUROGEN, SPOL. S R.O.	VKK PRIEVALY	116	82,68	79,63	81,85	79,29	80,53
12	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	SELICE VKK	130	84,12	80,68	81,84	77,55	80,38
13	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BLUŽIMA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	45	82,96	81,67	81,80	76,13	79,76
14	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	155	82,43	81,63	81,72	77,88	80,31
15	NÁRODNÝ ŽREBČÍN TOPOĽČANKY Š.P.	ŽIKAVA	25	85,00	82,48	81,68	78,08	81,08
16	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA	110	83,04	80,45	81,63	80,09	81,05
17	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	88	82,80	80,82	81,52	76,84	79,80
18	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	85	84,69	80,94	81,51	76,59	80,01
19	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VEĽKÉ HOSTE	276	81,68	80,26	81,49	78,72	80,19
20	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	171	84,72	80,52	81,33	77,98	80,52
21	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	40	81,18	80,45	81,23	78,43	79,98
22	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	31	85,00	81,87	81,19	77,35	80,52
23	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	81	83,52	79,84	81,17	77,09	79,75
24	AGROVIA, A.S. HLOHOVEC	HORNÉ TRHOVIŠTE	77	83,65	79,19	81,14	78,17	80,12
25	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	153	83,90	81,02	81,09	76,59	79,83

Top 25 holsteinských fariem podľa vemena SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	Ml. pevnosť	Nohy	Vemeno	TYP
1	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	50	83,56	80,26	82,08	80,34	81,28
2	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	180	84,53	80,86	82,28	80,14	81,59
3	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA	110	83,04	80,45	81,63	80,09	81,05
4	EUROGEN, SPOL. S R.O.	VKK PRIEVALY	116	82,68	79,63	81,85	79,29	80,53
5	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VEĽKÉ HOSTE	276	81,68	80,26	81,49	78,72	80,19
6	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	120	82,66	79,94	80,14	78,47	79,88
7	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	40	81,18	80,45	81,23	78,43	79,98
8	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	TRNAVA	45	84,93	81,04	83,56	78,38	81,27
9	AGROVIA, A.S. HLOHovec	HORNÉ TRHOVIŠTE	77	83,65	79,19	81,14	78,17	80,12
10	NÁRODNÝ ŽREBČÍN TOPOĽČANKY Š.P.	ŽĽAKAVA	25	85,00	82,48	81,68	78,08	81,08
11	AGROCONTRACT MLIEČNA FARMA, A.S. JASOVÁ	JASOVÁ	202	81,85	79,97	82,19	78,03	79,99
12	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	77	83,35	80,40	81,06	78,00	80,13
13	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ - DOJÁREŇ	306	82,11	80,53	82,45	78,00	80,22
14	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAČHTICE	ČAČHTICE	81	84,54	81,73	83,41	77,99	81,15
15	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BEŠEŇOV	60	81,83	81,20	81,93	77,98	80,15
16	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	171	84,72	80,52	81,33	77,98	80,52
17	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠĽAK, SPOL.S R.O.	DUMALSKÝ KLÁTOV	155	82,43	81,63	81,72	77,88	80,31
18	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	58	82,83	81,93	79,71	77,88	80,09
19	MEDZIČULIZIE, A. S.	ĽARAD	71	83,79	81,03	80,86	77,79	80,24
20	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	SELICE VKK	130	84,12	80,68	81,84	77,55	80,38
21	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	31	85,00	81,87	81,19	77,35	80,52
22	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO NOVÁ BODVA	TURNIANSKA NOVÁ VES	216	84,06	80,23	79,93	77,32	79,74
23	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	81	83,52	79,64	81,17	77,09	79,75
24	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	121	82,11	79,53	77,34	77,08	78,66
25	PD INOVEC TREŇČIANSKE STANKOVCE	TREŇČIANSKE STANKOVCE	72	83,33	79,90	77,53	77,03	78,96

Top 25 holsteinských fariem podľa mliečnej pevnosti SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	MI. pevnosť	Nohy	Vemeno	TYP
1	NÁRODNÝ ŽREBČÍN TOPOĽČANKY Š.P.	ŽĪKAVA	25	85,00	82,48	81,68	78,08	81,08
2	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	58	82,83	81,93	79,71	77,88	80,09
3	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	31	85,00	81,87	81,19	77,35	80,52
4	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAČHTICE	ČAČHTICE	81	84,54	81,73	83,41	77,99	81,15
5	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BUŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	45	82,96	81,67	81,80	76,13	79,76
6	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S.R.O.	DUMAJSKÝ KLÁTOV	155	82,43	81,63	81,72	77,88	80,31
7	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHYNORANY	CHYNORANY	111	83,56	81,57	80,04	76,67	79,68
8	LA TERRA S.R.O. - POPRAD	MATEJOVCE	61	84,95	81,21	80,30	76,07	79,72
9	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BEŠEŇOV	60	81,83	81,20	81,93	77,98	80,15
10	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	BAKA	81	85,19	81,06	75,60	73,72	77,80
11	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	TRNAVA	45	84,93	81,04	83,56	78,38	81,27
12	MEDZIČLIZIE, A. S.	ĽÁRAD	71	83,79	81,03	80,86	77,79	80,24
13	SEMAT A.S. TRNAVA	VELKÝ DVOR	153	83,90	81,02	81,09	76,59	79,83
14	ROLNÍCKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORNÍKY	57	83,26	80,98	80,58	75,68	79,30
15	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVIČIACH	ŠENKVICE	89	84,71	80,94	81,92	75,79	79,78
16	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	85	84,69	80,94	81,51	76,59	80,01
17	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	180	84,53	80,86	82,28	80,14	81,59
18	POLNOHOSPODÁRSKE VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	154	81,78	80,83	80,80	76,29	79,19
19	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	88	82,80	80,82	81,52	76,84	79,80
20	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	145	84,08	80,70	79,10	76,25	79,27
21	PODIELNICKÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO RYBANY	VKK RYBANY	89	82,44	80,69	80,62	75,87	79,10
22	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	SELICE VKK	130	84,12	80,66	81,84	77,55	80,38
23	PODIELNICKÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	134	84,10	80,64	82,20	75,67	79,69
24	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ - DOJÁREŇ	306	82,11	80,53	82,45	78,00	80,22
25	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	171	84,72	80,52	81,33	77,98	80,52

Top 25 holsteinských fariem podľa stavby SR 2012 - 1. laktácie

Por.	Názov podniku	Názov farmy	1. Lakt	Stavba	Ml. pevnosť	Mohy	Vemeno	TYP
1	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V JUROVEJ	BAKA	81	85,19	81,06	75,60	73,72	77,80
2	NÁRODNÝ ŽREBČIN TOPOLČIANKY Š.P.	ŽIKAVA	25	85,00	82,48	81,68	78,08	81,08
3	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	31	85,00	81,87	81,19	77,35	80,52
4	LA TERRA S.R.O. POPRAD	MATEJOVCE	61	84,95	81,21	80,30	76,07	79,72
5	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	TRNAVA	45	84,93	81,04	83,56	78,38	81,27
6	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	171	84,72	80,52	81,33	77,98	80,52
7	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVIACIACH	ŠENKVICE	89	84,71	80,94	81,92	75,79	79,78
8	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	85	84,69	80,94	81,51	76,59	80,01
9	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČAHTICE	ČAHTICE	81	84,54	81,73	83,41	77,99	81,15
10	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	180	84,53	80,86	82,28	80,14	81,59
11	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	SELICE VKK	130	84,12	80,68	81,84	77,55	80,38
12	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	134	84,10	80,64	82,20	75,67	79,69
13	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	145	84,08	80,70	79,10	76,25	79,27
14	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO NOVÁ BODVA	TURNIANSKA NOVÁ VES	216	84,06	80,23	79,93	77,32	79,74
15	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	25	84,00	80,12	81,00	75,80	79,28
16	SEMAT A.S. TRNAVA	VELKÝ DVOR	153	83,90	81,02	81,09	76,59	79,83
17	MEDIČILIZIE, A. S.	ĽARAD	71	83,79	81,03	80,86	77,79	80,24
18	MEDIČILIZIE, A. S.	PATAŠ	87	83,70	80,18	78,71	76,86	79,23
19	AGROVIA, A.S. HLOHVEC	HORNÉ TRHOVIŠTE	77	83,65	79,19	81,14	78,17	80,12
20	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	50	83,56	80,26	82,08	80,34	81,28
21	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO CHYMNORANY	CHYMNORANY	111	83,56	81,57	80,04	76,67	79,68
22	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	81	83,52	79,84	81,17	77,09	79,75
23	RADAR S.R.O. POLNOFARMA ZBEHY	ZBEHY	56	83,39	80,25	79,34	76,50	79,20
24	PPD PRAŠICE SO SÍDLOM V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	77	83,35	80,40	81,06	78,00	80,13
25	PD INOVEC TREŇČIANSKE STANKOVCE	TREŇČIANSKE STANKOVCE	72	83,33	79,90	77,53	77,03	78,96

Top 25 holštejnských prvňáčků podle typu SR 2012

Por.	Název podniku	Název farmy	Krava ušné číslo	Otec	Lakt.	Stavba	Ml. pevnost	Kontaktní	Vemeno	Finální skóre
1	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PRUSY ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	PRUSY	SK000801004749	WALHOWDON MARSHALL HARRY	01	90 EX	88 VG	89 VG	83 G+	87 VG
2	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PRUSY ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUMALSKÝ KLÁTOV	SK000801110403	REGANCREST-LH MODEST	01	90 EX	88 VG	88 VG	84 G+	87 VG
3	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽÁBKOREKY	SK000801187903	OH-RYAN GARTER DYNAMITE	01	89 VG	85 VG	90 EX	85 VG	87 VG
4	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	SK000801746648	APINA CLOUSEAU	01	88 VG	86 VG	87 VG	84 G+	86 VG
5	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA NIBE BRAVOU	SK000800895250	KEYSTONE POTTER	01	89 VG	83 G+	84 G+	86 VG	86 VG
6	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA NIBE BRAVOU	SK000800895472	BY-IMY BUILT CADET-ET	01	85 VG	87 VG	85 VG	86 VG	86 VG
7	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	SK000801008900	GILLETTE CUTLER	01	91 EX	86 VG	87 VG	84 G+	86 VG
8	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	TURMANSKÁ NOVÁ VES	SK000801043283	KICK-IT-UP AMO	01	91 EX	85 VG	86 VG	84 G+	86 VG
9	FOOD FARM S.R.O. HLOHOVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	SK000801048104	KEYSTONE POTTER	01	83 G+	88 VG	91 EX	83 G+	86 VG
10	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	SK000801049650	TIMOLEON	01	86 VG	87 VG	84 G+	86 VG	86 VG
11	FOOD FARM S.R.O. HLOHOVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	SK000801055880	WALHOWDON MARSHALL HARRY	01	92 EX	86 VG	88 VG	83 G+	86 VG
12	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO CHYNORANY	CHYNORANY	SK000801065366	ROSBURG MARSHALL DAN	01	92 EX	86 VG	90 EX	82 G+	86 VG
13	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PRUSY	PRUSY	SK000801092344	DANSIRE OMAN JUSTI OLE	01	90 EX	84 G+	87 VG	84 G+	86 VG
14	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA NIBE BRAVOU	SK000801120631	WALHOWDON MARSHALL HARRY	01	86 VG	80 G+	89 VG	87 VG	86 VG
15	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	SK000801128823	WALLACEVIEW ALADDIN	01	90 EX	83 G+	83 G+	86 VG	86 VG
16	ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUMALSKÝ KLÁTOV	SK000801202784	BELFAST SAPPHIRE	01	89 VG	86 VG	88 VG	83 G+	86 VG
17	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO VO VEĽKOM BLAHOVE	VEĽKÉ BLAHOVO	CZ000165195972	CA00000934213	01	83 G+	84 G+	84 G+	87 VG	85 VG
18	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	CZ000344051961	DK002371401731	01	82 G+	88 VG	86 VG	84 G+	85 VG
19	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO CHYNORANY	CHYNORANY	CZ000372013961	US000133299287	01	90 EX	86 VG	89 VG	80 G+	85 VG
20	ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO - BÚŠLAK, SPOL.S R.O.	DUMALSKÝ KLÁTOV	SK000800769838	SANDY-VALLEY BYRLE	01	92 EX	80 G+	87 VG	82 G+	85 VG
21	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	TURMANSKÁ NOVÁ VES	SK000800851299	BRIGEEN GIVENCHY	01	91 EX	80 G+	86 VG	85 VG	85 VG
22	ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO TRNAVA	TRNAVA	SK000800860137	BARB-LYN M MATCHES	01	83 G+	84 G+	88 VG	84 G+	85 VG
23	ŠKOLSKÉ HOSPODÁŘSTVO TRNAVA	TRNAVA	SK000800860149	BLUE-HAVEN-LTD BRICK	01	85 VG	84 G+	87 VG	85 VG	85 VG
24	POLNOHOSPODÁRSKÉ DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	SK000800891000	STANBRO MONEY	01	90 EX	84 G+	83 G+	83 G+	85 VG
25	PODIELNICE POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "NOVEC"	VOLKOVCE	SK000800891670	CREYHORST CLOR 2	01	89 VG	86 VG	83 G+	84 G+	85 VG

2. chovateľský deň

PVOD Kočín farma Šterusy 20. 9. 2012

2. chovateľský deň

PVOD Kočín farma Šterusy 20. 9. 2012

